

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 4-5 grudnia 2015 r. na kierunku „pedagogika” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych i humanistycznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Pedagogiki Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior - członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Amadeusz Krause – członek PKA
2. dr hab. Sławomir Przybyliński – ekspert PKA
3. Artur Gawryszewski – ekspert ds. WSZJK
4. Dawid Kolenda – przedstawiciel PSRP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Pedagogiki Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej na poziomie studiów pierwszego stopnia została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku studiów i poziomie kształcenia. Studia drugiego stopnia zostały ocenione po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO) został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, w tym z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			X		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia			X		
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy				X	
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów			X		

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Kryterium nr 1

1. Opinia ZO PKA

Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku z różnych przyczyn w niewielkim stopniu uwzględnia przeobrażenia dokonujące się w nauce, co przekłada się na niewielkie wykorzystanie osiągnięć naukowych w dyscyplinie pedagogika.

Odpowiedź Uczelni

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Uczelnia podnosi, iż powyższa opinia jest niespójna z zapisem z pkt.1.2. Raportu (opis stanu faktycznego) "Plany rozwoju kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogicznym WSA w pewnych zakresach uwzględniają tendencje zmian zachodzących w nauce w zakresie dziedzin i dyscyplin, z których wywodzi się oceniany kierunek."

Ocena ZO PKA

Uczelnia nie ustosunkowuje się wprost do opinii ZO PKA w sprawie koncepcji kształcenia, a pisze o niespójności dwóch zapisów, które w ocenie ZO PKA nie wykluczają się i oddają stan faktyczny. W jednym istnieje zapis "w niewielkim stopniu uwzględnia przeobrażenia", a w drugim "w pewnych zakresach uwzględnia tendencje zmian". Zapisy niniejsze podkreślają, że Uczelnia nie w pełni uwzględnia przeobrażenia dokonujące się w nauce, co przekłada się na niewielkie wykorzystanie osiągnięć naukowych w dyscyplinie pedagogika.

2. Opinia ZO PKA

Za niewłaściwe należy uznać osadzenie kierunku studiów w tak dużej liczbie dziedzin i dyscyplin naukowych. Nie znajdują one potwierdzenia w treści efektów kształcenia.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia wskazuje na określone, przyjęte efekty kształcenia dla pedagogiki (I i II stopień), które w ocenie Uczelni wprost odnoszą się do dziedzin i dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. Uczelnia wskazuje część efektów z zakresu wiedzy.

Ocena ZO PKA

Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej przyjęła i wdrożyła wzorcowe efekty kształcenia, dodając do nich także inne, które w ocenie Zespołu Oceniającego stanowią ważne, lecz nie niezbędne uzupełnienie wzorcowych efektów kształcenia, dla uzyskania określonych kwalifikacji absolwenta i kształtowania jego odpowiedniej sylwetki. Otóż wzorcowe efekty dla pedagogiki (I i II stopień) odnoszą się do efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych i nauk humanistycznych i nadinterpretacją wydaje się doszukiwanie się w nich treści, zakresu, czy też powiązania z różnymi, czasami wieloma dyscyplinami z określonych dziedzin. Idąc tym tokiem myślenia kierunek pedagogika można by umocować w wielu, a można nawet wszystkich dziedzinach i dyscyplinach z obszaru nauk humanistycznych i nauk społecznych. Nie sposób w pełni podzielić stanowiska Uczelni w tej sprawie. Warto także zauważyć, iż Uczelnia w odpowiedzi wskazuje jedynie na efekty z zakresu wiedzy, bez uwzględniania umiejętności i kompetencji społecznych.

3. Opinia ZO PKA

Zlikwidować specjalność pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika.

Odpowiedź Uczelni

Władze Wydziału podjęły działania w kierunku wygaszenia specjalności pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika.

Ocena ZO PKA

Rada Wydziału Pedagogiki WSA w Bielsku-Białej podjęła stosowną uchwałę nr 29 z dnia 15 stycznia 2016 r. decyzję o zawieszeniu od r. ak. 2017/2018 kształcenia na specjalności pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych drugiego stopnia. Pozytywnie należy ocenić niniejszą inicjatywę, lecz szkoda, że w uchwale mowa o "zawieszeniu", a nie o "wygaszeniu". Po drugie decyzję podjęła Rada Wydziału, a nie Senat Uczelni. Po wtóre niniejsze

ewentualne zawieszenie kształcenia ma nastąpić dopiero od roku akademickiego 2017/2018. Cały czas jednak brak pewności, czy kształcenie na wskazywanej specjalności zostanie wygaszone.

4. Opinia ZO PKA

W programie studiów na ocenianym kierunku II stopnia specjalność edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (II stopień) brak jest podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego (np. przedmioty Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką). Brak jest realizacji efektów z zakresu wychowania przedszkolnego, wyeksponowane są jedynie treści z obszaru edukacji wczesnoszkolnej.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia szeroko odnosi się do powyższej kwestii, argumentując, iż wymienione przedmioty realizowane są na studiach pierwszego stopnia, gdzie student otrzymuje uprawnienia zawodowe. Uczelnia podaje także, iż 90% studentów kontynuuje studia na tej samej specjalności, umieszczanie tych samych treści kształcenia na studiach drugiego stopnia oznaczałoby de facto osiąganie efektów kształcenia z pierwszego stopnia, co zdaniem Władz Uczelni i Wydziału stanowiłoby poważny błąd w konstrukcji programów studiów. Natomiast pozostałym studentom (10%), którzy nie osiągnęli wymaganych efektów kształcenia, pisze Uczelnia w odpowiedzi, umożliwia im się w ramach płatnych usług edukacyjnych osiągnięcie określonych efektów w ramach różnic programowych. Uczelnia przyjęła też stosowną uchwałą zasady rekrutacji na r. ak. 2017/2018 (uchwała nr 1/147/2016 Senatu WSA w Bielsku-Białej z dnia 22 kwietnia 2016 r. w sprawie: określenia warunków przyjęć na studia I i II stopnia w WSA na rok akademicki 2017/2018), w które j zapisano m.in., iż "Studia II stopnia na kierunku pedagogika są przeznaczone dla osób posiadających dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku pedagogika lub dyplom ukończenia studiów na kierunku pedagogika ze specjalnością nauczycielską. Dla kandydatów, którzy ubiegają się będą o przyjęcie na II stopień studiów pedagogicznych, na inną specjalność, niż tą którą ukończyli na studiach I stopnia, przewiduje się rozszerzone wymagania programowe, które zainteresowani będą realizować we własnym zakresie, jako dodatkowo płatną usługę edukacyjną. Uczestnikami studiów mogą być również kandydaci z innym niż wymienione wyżej wykształceniem zawodowym (licencjackim) z obszaru nauk społecznych lub humanistycznych. Dla tych kandydatów przewiduje się rozszerzone wymagania programowe, które zainteresowani będą realizować jako płatną usługę edukacyjną".

Ocena ZO PKA

Z dokonanej podczas wizytacji z analizy sylabusów Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką (realizowane w ramach różnic programowych na II stopniu oraz na I stopniu na specjalności ewip) wynikało, iż studenci mogą mieć problemy z osiąganiem efektów kształcenia z zakresu wychowania przedszkolnego, gdyż w treściach sylabusów mowa przede wszystkim o edukacji wczesnoszkolnej. Do tej kwestii ewentualnej modyfikacji treści części sylabusów Uczelnia się nie odniosła, koncentrując się na wyjaśnieniach dotyczących brak określonych przedmiotów/efektów kształcenia na studiach II stopnia. Warto wskazać, iż nie jest tak, jak porusza Uczelnia w odpowiedzi kwestię ewentualnego powielania przez studentów II stopnia efektów kształcenia z I stopnia. Otóż, co do zasady efekty kształcenia na II stopniu są na poziomie rozszerzonym i pogłębionym. Zatem o powielanie efektów nie powinno mieć miejsca.

Nie ma wątpliwości, co do stosowania różnic programowych w ramach płatnych usług edukacyjnych, lecz idzie o organizację i sposób ich realizacji. Otóż pomimo nowej uchwały rekrutacyjnej, która w obecnym kształcie wiele wyjaśnia i doprecyzowuje kwestie rekrutacji na II stopień kierunku pedagogika, tym niemniej jednak jej skuteczność będzie można określić ewentualnie przy następnej wizytacji kierunku pedagogika, to ciągle pozostają pewne wątpliwości na poziomie realizacji różnic

programowych. Chodzi mianowicie o liczbę, formę osiągnięcia i czas, w którym to powinno nastąpić. Zatem kończąc spec. pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, a chcąc realizować na II stopniu spec. pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna student otrzymuje do realizacji dodatkowo grupę przedmiotów z zakresu edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Tych przedmiotów, jak wynika z dokumentacji może być nawet 22 (nr albumu 9088) na II stopniu. Sytuacja może być odwrotna, np. ukończywszy I stopień ewip, a chcąc kontynuując studia na II stopniu pedagogika opiekuńczo-wychowawcza również należy uzupełnić efekty kształcenia tym razem z zakresu opieki i wychowania. W przyjętej uchwale rekrutacyjnej na r. ak. 2017/2018 zapisano, iż studenci realizujący różnice programowe będą to czynić we własnym zakresie. W zależności od liczebności grupy różnice prowadzone są jako regularne zajęcia, bądź na konsultacjach. Szczególnie ten drugi przypadek uniemożliwiać może osiągnięcie efektów kształcenia z zakresu umiejętności. Sytuacja ta powoduje odmienne warunki kształcenia względem studentów „regularnych”. Ten stan skutkuje wielokrotnionymi, nieuzasadnionymi obowiązkami i zwiększeniem nakładu pracy studenta by osiągnąć efekty kształcenia. Natomiast liczba pkt. ECTS znacząco przekracza ustawowe wymagania dla ukończenia studiów II stopnia. Przykładowo na spec. ewip w programie studiów znajduje się blisko 40 przedmiotów. Dodając do tego (u części studentów) różnice programowe do realizacji może okazać się, że student zobligowany do realizowania około 60 przedmiotów w trakcie 4 semestrów studiów. Poza tym różnice to forma uzupełniania efektów kształcenia, które winny być w znacznej mierze osiągnięte przed osiągnięciem efektów rozszerzonych i pogłębionych z II stopnia. Reasumując, należy pozytywnie odnieść się do kroków poczynionych przez Uczelnię, szczególnie w zakresie doprecyzowania warunków rekrutacji, pełny obraz drożności ścieżki kształcenia między I i II stopniem kształcenia, będzie można ocenić dopiero określonym czasie rekrutacji 2017/2018. Ciągłe natomiast pozostają wątpliwości na poziomie nie różnic programowych w ogóle, lecz formy osiągnięcia i czas, w którym to powinno nastąpić.

5. Opinia ZO PKA

Dokonać korekty programów kształcenia ograniczając „rozdrobienia” niektórych przedmiotów, co skutkuje ich znaczą liczbą a niewielkim nakładem godzinowym.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia podaje w tej materii zapis dwóch sprzecznych według Uczelni zapisów z raportu, podając tym samym, iż taka sytuacja związana jest z dbałością o jakość kształcenia i możliwością realizacji wszystkich efektów kształcenia. Podano także, iż Wydziałowa Komisja ds. Programów Kształcenia nie uznała uwag ZO PKA za zasadne.

Ocena ZO PKA

Warto podkreślić, iż opinia ZO PKA nie odnosi się do jakości kształcenia i nie podważa dbałości o nią, lecz wskazuje na pojawiające się tzw. rozdrobnienie zajęć przy niewielkiej liczbie godzin z niektórych przedmiotów, co może powodować pewne problemy z osiągnięciem przez studenta założonych efektów kształcenia. Należy także podkreślić, iż ZO PKA w raporcie podaje "Dobór treści programowych na kierunku pedagogika w wielu analizowanych przypadkach zgodny jest z przyjętymi i zakładanymi efektami kształcenia." Nie oznacza to jednak, by nie można było zastanowić się nad modyfikacją programu pod względem liczby przedmiotów i nakładu godzinowego. Tym bardziej, co zauważono podczas wizytacji pojawiają się sytuacje, w których student wraz z różnicami programowymi ma realizację około 60 przedmiotów w ciągu 2 lat studiów.

6. Opinia ZO PKA

Wprowadzić do programu II stopnia przedmiot wychowanie fizyczne.

Odpowiedź Uczelni

Rada Wydziału Pedagogiki stosowną uchwałą nr 30 z dnia 15 stycznia 2016 r. wprowadza do programów kształcenia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia moduł/przedmiot wychowanie fizyczne i przypisuje im punkty ECTS.

Ocena ZO PKA

Wobec powyższego niniejsze zalecenie podnoszone przez ZO PKA w raporcie należy uznać za nieaktualne. Szkoda jedynie, iż nie podano w uchwale od kiedy w omawianym zakresie zostaną wprowadzone zmiany w programach kształcenia.

7. Opinia ZO PKA

Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Pojawiają się jednak przedmioty, w których zauważono nadmierne obciążenie samodzielną pracą studenta – godziny bez kontaktu z nauczycielem (np. przedmioty Współczesne tendencje w edukacji matematycznej; Współczesne problemy edukacji wczesnoszkolnej).

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia podaje, iż obciążenie pracą własną na studiach niestacjonarnych jest zawsze większe niż na studiach stacjonarnych, a zatem inne są też proporcje godzin kontaktowych i pracy własnej studenta. Uczelnia podaje także, iż Wydziałowa Komisja ds. Programów Kształcenia, biorąc pod uwagę uwagi ZO PKA dokonała niezbędnych, lecz nielicznych zmian, jak podkreśla się w odpowiedzi.

Ocena ZO PKA

Warto zauważyć, iż ZO PKA w raporcie podaje, iż "Jak wynika z analizy sylabusów i programów studiów Uczelnia przypisuje punkty ECTS wszystkim przedmiotom znajdującym się w programie studiów. W analizowanych sylabusach uwzględnia się powyższe wytyczne, jako zasadę miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia." Dalej czytamy, że jedynie w niektórych przypadkach wydaje się, iż liczba punktów ECTS przypisana określonym przedmiotom (st. niestacjonarne) jest zawyżona lub brak jest proporcji między godzinami kontaktowymi, a samodzielną pracą studenta, co znacznie obciąża studenta. Podaje się tam również przykłady przedmiotów i rozpiski znajdującej się w skonstruowanych do nich sylabusów. Współczesne tendencje w edukacji matematycznej dziecka 5 pkt. ECTS - 10 godz.wykładu+10 godz. ćwiczeń; Współczesne problemy edukacji wczesnoszkolnej 5 pkt. ECTS - 10 godz.wykładu+10 godz. ćwiczeń. Zatem nie ma wątpliwości, co do faktu, że obciążenie pracą własną studenta na obydwu formach studiów różni się, lecz chodzi fakt korespondujący z powyżej rozpatrywaną kwestią, a mianowicie niewielkiej liczby godzin przy niektórych przedmiotach. Czym zatem mniejsza liczba godzin w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim, tym większa praca własna studenta. konkludując, należy pozytywnie odnieść się do faktu, iż stosowna Wydziałowa Komisja zajęła się przedmiotową sprawą i dokonała niezbędnych według niej zmian, lecz brak jest udokumentowania tego faktu.

8. Opinia ZO PKA

Organizację i realizację praktyk na ocenianym kierunku w WSA w Bielsku-Białej zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym należy oceniać pozytywnie. Warto jedynie zwrócić baczniejszą uwagę na miejsca praktyk, gdyż pojawiają się pojedyncze przypadki braku pełnej zgodności miejsc praktyk ze studiowaną specjalnością.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia nie zgadza się ze słowami dotyczącymi braku pełnej zgodności miejsc praktyk ze studiowaną

specjalnością.

Ocena ZO PKA

Jak wskazano w raporcie ZO PKA pozytywnie odniósł i ocenił organizację i realizację praktyk, tak pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Tym niemniej pojawiają się przypadki, w których miejsca realizacji praktyk nie do końca w opinii ZO PKA korespondują ze studiowaną specjalnością. Zapis z raportu: "Oto przykładowe miejsca praktyk studenckich, spec. Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza I stopnia – Dom Pomocy Społecznej w Wadowicach, Poradnia-Psychologiczno-Pedagogiczna w Wadowicach, Żłobek Miejski w Bielsku-Białej, Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Słoneczna Kraina” w Jaworzynie, Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Bestwinie (część z nich wydaje się nie do końca zgodna ze studiowaną specjalnością); spec. Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne II stopień – Zespół Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Grodziszkach, Katolickie Przedszkole w Czechowicach-Dziedzicach, Szkoła Podstawowa nr 13 im. W. Jagiełły w Bielsku-Białej, Publiczne Przedszkole nr 1 w Goczałkowicach-Zdrój, Niepubliczne Przedszkole „Migłanc” w Koniakowie, Przedszkole „Kropeczka” w Bielsku-Białej." Uczelnia błędnie interpretuje niniejszy zapis z raportu, w którym ZO PKA podaje przykładowe miejsca praktyk studenckich, odnosząc się całościowo jedynie do spec. pedagogika opiekuńczo-wychowawcza. Nie wszystkie z nich są niewłaściwe. Natomiast w wymienionym zestawie dla spec. Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne II stopień, w ogólne ZO PKA nie odnosi się do tego, czy miejsca praktyk są niewłaściwe. Tym bardziej dziwi i zaskakuje zapis Uczelni w odpowiedzi: "jeszcze większe zaskoczenie budzi wymienienie placówek, w których odbywali praktykę studenci studiów II stopnia Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne. Wszystkie wymienione placówki to przedszkola i szkoła podstawowa, zatem nie ma uzasadnienia zarzut, że są one w jakimś stopniu niewłaściwe." Jak napisano wyżej Uczelnia dokonała niepotrzebnej nadinterpretacji, gdyż w raporcie nie ma mowy, iż wskazane placówki (Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne II stopień) są niewłaściwe. Jest to jedynie zestawienie obrazujące miejsca realizacji praktyk. Jeżeli nie wybrzmiało to w raporcie, to warto doprecyzować, iż są one prawidłowo dobrane.

9. Opinia ZO PKA

Wydział nie podjął kroków w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Odpowiedź Uczelni

Władze Uczelni i Wydziału zgadzają się z opinią ZO PKA w tym zakresie. Dodają też w odpowiedzi, iż starają się podejmować kroki i inicjować działania mającą na celu intensyfikację w tym zakresie. Jest to jednak trudne zadanie biorąc pod uwagę formę niestacjonarną studiów.

Ocena ZO PKA

Należy docenić starania Uczelni w zakresie umiędzynarodowienia, lecz nie sposób na chwilę obecną zauważyć efektów działalności Uczelni w omawianym zakresie. Będzie można to ocenić ewentualnie przy następnej wizytacji.

10. Opinia ZO PKA

W części poddanych analizie prac dyplomowych (licencjackich w formie projektu oraz magisterskich) zauważono pewne usterki (np. braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych, czy też umiejętności analizy materiału badawczego), co może być efektem braku należytej opieki promotorskiej. W związku z powyższym mogą pojawić się pewne problemy z końcową weryfikacją zakładanych efektów kształcenia.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia w sposób rozsądny i logiczny wyjaśnia zaistniałą sytuację związaną z procesem dyplomowania, wskazując m.in. na zmiany kadrowe w ostatnim czasie i w związku z tym brak ciągłości również w prowadzeniu procesu dyplomowania.

Ocena ZO PKA

Należy przyjąć wyjaśnienia Uczelni, lecz nie zmieniają one faktu, iż podczas analizy określonych pracy dyplomowych pojawiły się określone usterki wskazane wyżej w opinii ZO PKA. Uczelnia podaje, co należy ocenić pozytywnie (choć brak dokumentacji, która by to potwierdzała), iż od r. ak. 2015/2016 powierzono merytoryczną opiekę nad pracami (stopień I i II) zgodnie z wymogami formalnymi i merytorycznymi.

11. Opinia ZO PKA

Nie przyjęto procedury związanej z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia opracowała i wdrożyła niniejsze procedury. (uchwała nr 1/145/2016 Senatu WSA w Bielsku-Białej z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie organizacji w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną; zarządzenie 190/01/2016 Rektora WSA w Bielsku-Białej z dnia 23 stycznia 2016 roku w sprawie: zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną).

Ocena ZO PKA

Biorąc pod uwagę fakt opracowania i wdrożenia określonych procedur związanych z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem, wskazane w raporcie zalecenie ZO PKA należy uznać za nieaktualne. Skuteczność jednak niniejszych procedur będzie można określić dopiero podczas następnej wizytacji na kierunku pedagogika

12. Opinia ZO PKA

Udostępnić kierunkowe i modułowe efekty kształcenia na ogólnodostępnej stronie internetowej Uczelni.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia podaje, że wypracowała dobry i skuteczny sposób informowania studentów o efektach kształcenia. Potwierdzają to stosowne zapisy raportu. Natomiast, co do umieszczenia efektów na ogólnodostępnej stronie internetowej Uczelni, w odpowiedzi czytamy, iż Władze Uczelni i Wydziału za niezgodne z obowiązującym na uczelniach zwyczajem oraz noszące znamiona naruszenia prawa pracowników do ochrony praw autorskich.

Ocena ZO PKA

W raporcie ZO PKA w stosownym zapisie podkreślano, iż kierunkowe i modułowe efekty kształcenia są w prawidłowy sposób udostępnione studentom. Sugestia dotycząca zamieszczenia efektów kształcenia na stronie internetowej Uczelni miała/ma za zadanie wzmocnić niniejsze sformułowanie i orientację studentów w zakresie realizowanych efektów. Trudno zgodzić się ze stwierdzeniem Uczelni dotyczącym wskazywanych zwyczajów akademickich, a tym bardziej naruszenia praw autorskich pracowników. Jak powiązać zawieszenie efektów kształcenia na stronie internetowej z naruszeniem prac autorskich?

Konkluzja w odniesieniu do kryterium 1

Biorąc pod uwagę odpowiedź Uczelni w odniesieniu do kryterium 1, należy stwierdzić, iż jedynie w pewnej części wyjaśnienia WSA w Bielsku-Białej należy uznać za zasadne i ocenić pozytywnie (m. in. opracowanie procedury związanej z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, wprowadzenie do programów studiów II stopnia wychowania fizycznego, doprecyzowanie warunków rekrutacji na II stopień). Holistycznie rzecz ujmując wyjaśnienia Uczelni nie pozwalają na zmianę oceny znajdującej się w raporcie. Nawet jeżeli WSA obecnie wprowadza pewne zmiany związane z określonymi podpunktami kryterium 1, to ich wartość i skuteczność będzie można określić ewentualnie podczas następnej wizytacji.

Kryterium 2

1. Opinia ZO PKA

Jednostka zapewnia minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku na studiach I i II stopnia. W związku z wymianą wszystkich pracowników samodzielnych z minimum kadrowego w roku akademickim 2015/2016 minimum należy uznać jako wysoce niestabilne.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia postrzega uwagę ZO jako pomyłkę. Twierdzi, że nie jest prawdą, iż zmieniono wszystkich samodzielnych pracowników w minimum kadrowym, lecz jedynie uzupełniono minimum o trzech samodzielnych pracowników.

Ocena ZO PKA

Ocena sytuacji faktycznej na podstawie dokumentacji w trakcie wizytacji była mocno utrudniona. Uczelnia informowała, że w trakcie zmian organizacyjnych, część dokumentacji zaginęła. Według dokumentacji dostarczonej z grona 7 doktorów zatrudnionych ma umowę o pracę 5 jest zatrudnionych od początku roku akd. 2015, a jedna osoba od roku 2014. Z sześciu pracowników samodzielnych trzech zatrudnionych jest również od roku 2015. Oznacza to nowe zatrudnienie dla łącznie 10 osób z 13 osobowego minimum kadrowego.

Zespół zgadza się z opinią Uczelni, że określenie "wszyscy" nie odpowiada prawdzie, jednak opinia ZO została sformułowana na podstawie wypowiedzi uzyskanych podczas spotkania z kadrą z minimum kadrowego. Powtórna analiza przesłanej dokumentacji przesłanej w odpowiedzi przez Uczelnię potwierdza **niestabilność minimum kadrowego**. Pismem z dnia 8 października 2014 roku Uczelnia potwierdza, że w oku akademickim 2014/2015 z minimum kadrowego odeszło 6 pracowników (w tym trzech samodzielnych pracowników naukowych), Biorąc pod uwagę, że jest to 50% stanu minimum kadrowego, trudno to ostatecznie uznać za stabilne.

2. Opinia ZO PKA

W związku z wymianą wszystkich samodzielnych pracowników naukowych od bieżącego roku akademickiego, należy stwierdzić, iż ich dorobek naukowy jest w minimalnym stopniu wykorzystywany w aktualnie realizowanym programie kształcenia...".

"Dorobek naukowy nauczycieli akademickich ma charakter przede wszystkim badań indywidualnych, których efektem są artykuły naukowe i monografie. Należy zaznaczyć, iż w przypadku samodzielnych pracowników naukowych, którzy w większości stanowią minimum kadrowe od 1 października 2015 roku dorobek naukowy powstał w całości poza obecną uczelnią i nie ma związku z jej naukową czy dydaktyczną działalnością".

Odpowiedź Uczelni

Władze uczelni zwracają uwagę, że nie dostrzegają związku pomiędzy miejscem powstawania dorobku naukowego, a miejscem jego wykorzystania do realizacji programu kształcenia.

Ocena ZO PKA

Opinia ZO PKA bazuje na wypowiedziach kadry akademickiej, która po pierwsze nie potrafiła pokazać związku prowadzonych przez siebie badań z aktualnymi zadaniami dydaktycznymi; po drugie, która wskazywała na pierwszy rok swego funkcjonowania w minimum kadrowym, co uniemożliwia im dokonanie takiej oceny. Ponadto zespół zwraca uwagę, że prowadzenie badań naukowych ma właśnie sens w ścisłej koordynacji z procesem dydaktycznym i realizowanymi efektami kształcenia. Odpowiedź Uczelni potwierdza fakt, iż tak ważny proces jakim jest prowadzenie badań naukowych w kontekście specyfiki dydaktycznej szkoły, jej oferty edukacyjnej i realizowanych efektów na poszczególnych specjalnościach, nie przez Jednostkę należycie dostrzegany.

3. Opinia ZO PKA

"W Uczelni brak zespołowej i skoordynowanej działalności naukowej..."

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia zgadza się z zarzutem. Wyjaśnia, że sytuacja ta spowodowana jest dwoma czynnikami, po pierwsze tym, że minimum kadrowe w obecnym składzie funkcjonuje od roku akademickiego 2015/2016; po drugie trudną sytuacją finansową uczelni.

Ocena ZO PKA

W ocenie zespołu wyjaśnienia Uczelni potwierdzają związek pomiędzy niestabilnością minimum kadrowego a przebiegiem badań naukowych w jednostce. Ponadto Zespół zwraca uwagę, że staranie się lub brak starań pracowników o granty zewnętrzne nie jest związane z sytuacją finansową Uczelni. Ponadto w dyscyplinie pedagogika istnieje wiele przykładów badań zespołowych, porównywalnych z kosztami badań indywidualnych (np. koszt wydania monografii) lub wręcz badań nie wymagających istotnego wkładu finansowego.

4. Opinia ZO PKA

Obecnie zatrudnieni samodzielni pracownicy naukowcy dopiero deklarują zainicjowanie badań związanych z procesem kształcenia.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia podaje, że pracownicy prowadzą badania indywidualne związane z procesem kształcenia. Rezultaty tych badań wykorzystywane są w doskonaleniu programu kształcenia poprzez WSZJK. W Wydziałowym Zespole Oceny Jakości Kształcenia oraz w Kierunkowym Zespole ds. programów Kształcenia pracują pracownicy samodzielni, którzy wykorzystują prowadzone przez siebie badania do ewaluacji tych systemów.

Ocena ZO PKA

Odpowiedź Uczelni jest w tej kwestii niewiarygodna. Opinia Uczelni nie została potwierdzona w dostępnej dokumentacji. Ponadto w trakcie spotkania z minimum kadrowym nie wskazano na żaden przykład ewaluacji wewnętrznego systemu jakości pod wpływem badań naukowych. Pracownicy na spotkaniu zadeklarowali, że nie wiedzą, jakie aktualnie badania naukowe prowadzi się na Uczelni.

5. Opinia ZO PKA

Wątpliwości w czterech przypadkach budzi obsada seminarium dyplomowego.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia nie neguje zarzutu, stwierdza jednocześnie, że analiza prac dyplomowych dokonana przez ZO PKA nie wykazała w nich uchybień metodologicznych i merytorycznych. Jednocześnie przyznaje, że przyznanie promotorstwa prac osobom spoza dyscypliny kierunkowej, było podyktowane odejściem części pracowników samodzielnych w roku akademickim 20014/15. Ponadto Uczelnia zwraca uwagę, że trzy z kwestionowanych osób są wliczone do minimum kadrowego kierunku, co upoważnia ich do prowadzenia seminarium.

Ocena ZO PKA

W opinii ZO PKA przynależności do minimum kadrowego kierunku nie jest jednoznaczne z posiadaniem kompetencji prowadzenia seminarium dyplomowego na ocenianym kierunku. Seminarium dyplomowe na kierunku pedagogika związane jest z określonymi efektami kształcenia, które stanowią najczęściej podsumowanie całego procesu kształcenia w nabywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Tak jest również w przypadku wizytowanej uczelni, co oznacza, że o prowadzeniu seminarium powinny decydować kompetencje i dorobek nauczyciela niezbędny do realizacji zakładanych efektów kształcenia. W tym kontekście wskazane przypadki budziły i budzą nadal wątpliwości prawidłowej obsady zajęć. Ponadto zwracamy uwagę na wyjaśnienie zawarte w Raporcie (punkt 2.2)

"W myśl rozporządzenia o warunkach prowadzenia studiów z dnia 9 października 2014 roku paragraf 5 punkt 2 nauczyciel może prowadzić określone zajęcia dydaktyczne na studiach o profilu ogólnoakademickim jeśli posiada dorobek naukowy w danej dyscyplinie. Seminarium dyplomowe na kierunku pedagogika zawiera efekty kształcenia w dyscyplinie pedagogika i ich weryfikację. Prace dyplomowe ze względu na weryfikację najistotniejszych kierunkowych efektów kształcenia powinny mieć charakter pedagogiczny."

Sumując, fakt, że wybiórcza analiza prac dyplomowych nie wykazała nieprawidłowości, nie oznacza dowolności w obsadzie prowadzenia seminarium dyplomowego.

Ponowna ocena kryterium 2

Po analizie odpowiedzi Uczelni odnoście kryterium drugiego, należy stwierdzić, że nie wnosi ona istotnych kwestii uzasadniających zmianę oceny zaprezentowanej w raporcie.

Kryterium nr 5

5.1.

Opinia ZO PKA

Jednostka zapewnia kompleksowe wsparcie i opiekę naukową, dydaktyczną i materialną studentom nastawioną na osiąganie efektów kształcenia i rozwój pozanaukowy studentów. Negatywnie ocenia się brak włączenia studentów w badania naukowe kadry, minimalne zaangażowanie samorządu studenckiego w procesy przyznawania pomocy materialnej oraz niekorzystne dla studentów przepisy dotyczące zasad pobierania opłat za reaktywację na obronę pracy dyplomowej. Zastrzeżenia zespołu budzi również brak systemowych zasad rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Odpowiedź Uczelni

W odpowiedzi na raport powizytacyjny odniesiono się jedynie do zalecenia 3. Uczelnia poinformowała, iż zmieniła niezgodny z przepisami powszechnymi wewnętrzny stan prawny.

Ocena ZO PKA

Zmieniono niezgodny z przepisami powszechnymi wewnętrzny stan prawny. Nie odniesiono się do uwag i zalecenia 4 zawartego w rzeczonym podkryterium. **Ocena subkryterium nie ulega zmianie.**

5.2. Opinia ZO PKA

Jednostka uczestniczy w programie wymiany ERASMUS+, który nie cieszy się popularnością wśród studentów. Na ocenianym kierunku nie prowadzi się aktywnej promocji programu dla potencjalnych zainteresowanych. Nie przedstawiono wykazu umów podpisanych w ramach programu ERASMUS +. Oceniana jednostka nie wykonuje działań w kierunku zachęcenia studentów do udziału w programie, odnalezienia chętnych niepracujących studentów.

Odpowiedź Uczelni

Uczelnia uczestniczy w programie ERASMUS+ i ma podpisane odpowiednie umowy w tym zakresie, które przedstawia w odpowiedzi na raport powizytacyjny. Uczelnia potwierdza małe zainteresowanie studentów programem, podając jeden przykład wyjazdu studenta ocenianego kierunku w roku akademickim 2012/2013. Uczelnia zaprzecza jakoby ograniczała się w promocji programu jedynie do strony internetowej, podając jako kolejne przykłady swojej aktywności materiały poligraficzne oraz informacje przekazywane podczas inauguracji roku akademickiego. Uczelnia informuje, iż organizowała specjalne dedykowane spotkania w sprawie programu ERASMUS+, ale studenci nie zawsze byli na nich obecni. Zdaniem Uczelni coraz większym zainteresowaniem cieszyć będą się wyjazdy na praktyki w ramach programu ERASMUS+. Uczelnia podaje przykład jednego takiego wyjazdu.

Ocena ZO PKA

Uczelnia przedstawiła wykaz umów podpisanych w ramach programu ERASMUS+, potwierdziła małe zainteresowanie studentów, podając jego przykłady. Uczelnia identyfikuje powody małego zainteresowania oraz podejmuje w ograniczonym stopniu aktywną działalność na rzecz zwiększenia tego zainteresowania, ograniczając się do podstawowych metod promocji, które jak sama zauważa są mało skuteczne i nie wzbudzają zainteresowania studentów. Uczestnictwo w programie ERASMUS+ powinno być dla uczestniczących w nim jednostek wartością dodaną, wzbogacającą ofertę Uczelni. Traktowanie zaś programu jako niewykorzystywanej opcji kluczy się z jego założeniami. Uczelnia powinna podejmować intensywne działania celem dostosowania oferty w ramach programu oraz dotyczących go zasad do specyfiki kierunków i studiujących na nim studentów. Jeśli na kierunku studiują głównie studenci pracujący zawodowo, nie mogący z reguły wziąć udziału w wymianie – oferta winna zostać

skierowana do studentów niepracujących w pełnym wymiarze, co niesie ze sobą konieczności ich wcześniejszej identyfikacji i skierowania do nich odpowiedniej (dostosowanej) informacji i promocji. Polecanym byłoby również takie dostosowanie środków wsparcia dla studentów, zasad funkcjonowania programu, informacji o możliwościach, które pomogłyby im brać udział w wymianach mimo pracy zawodowej (np. wyjazdy w ramach stosunku pracy). Mimo podania przez uczelnię innych form informacji i promocji nie są one identyfikowane przez studentów, co wyraźnie zaznaczyli w rozmowie z zespołem oceniającym. Ma to wyraźne przełożenie na zainteresowanie programem. Tak więc uznaje się politykę informacyjno-promocyjną za niewystarczającą i nieskuteczną, co wymaga poprawy. Lepszego dostosowania wymaga też sam program do specyfiki studiujących na kierunku studentów. **Zespół Oceniający proponuje zmianę oceny podkryterium na – częściowo**

5.3.

Opinia ZO PKA

Jednostka jedynie częściowo animuje kontakt studentów z otoczeniem akademickim, społecznym i kulturalnym nie stwarzając ku temu wielu możliwości. Studenci nie mają możliwość poznawania otoczenia zawodowego poprzez kontakt z potencjalnymi przyszłymi pracodawcami w sposób zorganizowany. Brakuje odpowiedniej polityki informacyjnej na temat działalności biura karier i jego realnego wpływu na wsparcie dla studentów. Jednostka wspiera działania samorządu studenckiego, który wykazuje się znikomą aktywnością na Wydziale w zakresie podstawowych spraw studentów. Współpraca ma charakter podstawowy niemniej życzliwy, a jej większy ciężar spoczywa na poziomie Uczelni. Uczelnia nie spełnia niektórych wymagań ustawowych.

Odpowiedź Uczelni

W odpowiedzi na raport powizytacyjny odniesiono się jedynie do zaleceń 2 i 7. Uczelnia stwierdza, iż poszerzyła skład rady podstawowej jednostki o jednego studenta. Nie odnosi się jednak merytorycznie do zalecenia numer 2, mimo, iż formalnie się na nie powołuje.

Ocena ZO PKA

Uczelnia zrealizowała zalecenie co do uwzględnienia przepisów ustawy w ramach minimalnego udziału przedstawicieli studentów w radzie podstawowej jednostki organizacyjnej. Nie odniesiono się do zaleceń 2, 5 i 6. Zalecenia te wymagają podjęcia działań systemowych i długofalowych, co przyniesie skutki najpewniej w dłuższej perspektywie czasowej. W sprawie zalecenie numer 2 wymagana jest zarówno praca członków samorządu studenckiego jak i władz Uczelni. Pomocne w tym zakresie mogą okazać się: przeszkolenie członków samorządu z ich praw i obowiązków, zad funkcjonowania uczelni, prawa o szkolnictwie wyższym, krajowych ram kwalifikacji, systemów zapewniania jakości kształcenia w sektorze szkolnictwa wyższego itd. Poszerzenie wiedzy może pozytywnie wpłynąć na merytorykę i intensywność współpracy. **Ocena pozostaje bez zmian.**

5.5. Opinia ZO PKA

Studenci pozytywnie oceniają prace pionów administracji odpowiedzialnych za ich obsługę. Studenci mają dostęp do najważniejszych informacji związanych z tokiem studiów, mają uwagi do sposobu informowania przez Wydział o podstawowych sprawach.

Odpowiedź Uczelni

Zdaniem Uczelni ocena podkryterium została niewłaściwie zaniżona na podstawie uwag studentów dotyczących bieżącego przepływu informacji i sposobów informowania. Uczelnia sugeruje jakoby podkryterium odnosiło się jedynie do jakości obsługi administracyjnej. Uczelnia poddaje w wątpliwość spójność tej części raportu z podkryterium 6.1.10, gdzie również mowa o dostępie do informacji.

Ocena ZO PKA

Podkryterium 5.5 odnosi się zarówno do jakości obsługi administracyjnej, jak i dostępu do podstawowych informacji przez studentów. Informacje kierowane do studentów, co do zasady można podzielić na: stałe - dotyczące oferty Uczelni, jak i bieżące - związane z tokiem studiów, zasadami studiowania, zajęciami etc., które docierają do studentów przez cały okres bytności na uczelni i mają wpływ na warunki studiowania, wsparcie i wiele innych kwestii. To właśnie do tego drugiego rodzaju informacji odnieśli się studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym. Uwagi dotyczyły bieżącego przepływu informacji i sposobów informowania, które studenci uznali za chaotyczne, niejednokrotnie wadliwe, bądź nie docierające na czas. W związku z powyższym oraz koniecznością kompleksowej oceny potwierdza się iż sam dostęp do informacji podstawowych jest na bardzo dobrym poziomie, analizy, ewentualnych drobnych korekt zaś wymaga bieżąca polityka informacyjna o sprawach codziennych. Podkryterium 6.1.10, co do zasady odnosi się do innych kwestii jak podkryterium 5.5. Ocenie poddane zostają tam procesy przyjęte przez jednostki, w celu monitorowania, oceny i doskonalenie dostępu do informacji w ramach wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia, nie zaś sam stan tego dostępu. Niemniej zespół oceniający zaznaczył w kryterium 6.1.10, iż mimo nie posiadania tego typu procesów Uczelnia faktyczny dostęp zapewnia. **Ocena nie ulega zmianie**

Kryterium nr 6

6.1.

Opinia ZO PKA

Analiza dokumentacji przedstawionej podczas wizytacji i rozmowy z Władzami Wydziału i przedstawicielami kierunku pozwalają stwierdzić, że w poprzednich latach Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie obejmował swoją oceną wszystkich obszarów kształcenia, brakowało wcześniejszych skoordynowanych działań na rzecz jakości kształcenia, w tym ujednoliconych procedur zapewniania jakości kształcenia i narzędzi badania obszarów składających się na jakość kształcenia. Aktualne Władze Uczelni, a także Wydziału Pedagogiki podjęły pozytywne kroki w celu odbudowania WSZJK oraz zespołów pracujących w jego ramach, tak aby system ten był kompleksowy i umożliwiał systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie z uwzględnieniem wszystkich elementów procesu kształcenia.

Oceniana jednostka częściowo wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia. System nie przewiduje udziału studentów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie projektowania i zmian planów i programów kształcenia. Brakuje udziału studentów w gremiach zajmujących się oceną i zapewnianiem jakości kształcenia na Wydziale i brakuje ich zaangażowania w procedury monitorowania stopnia osiągania efektów kształcenia, czy oceny tych efektów. Nie umożliwia studentom oceny bazy dydaktycznej i infrastruktury. Zawiera nieznane studentom narzędzie badania losów zawodowych absolwentów (również studentom II stopnia). Wdrożono skuteczny lecz niedoprecyzowany system ankietyzacji studenckiej obciążony wadą braku współtworzenia go przez przedstawicieli studentów oraz niepogłębionych analiz/podsumowań dających podstawy twierdzić, iż ma on znikomy wpływ na podnoszenie jakości kształcenia i zmiany programów kształcenia. Nie realizuje się własnych stworzonych przepisów zawartych w dokumentach wewnętrznego systemu jakości kształcenia. Zapewniono jawny dostęp do informacji oparty na zwyczajowych działaniach i narzędziach.

Odpowiedź Uczelni

Ocena ZO PKA

6.2.

Opinia ZO PKA

Wydział nie realizował w pełni zadań z zakresu systemu zapewnienia jakości kształcenia, ponadto nie wykorzystywał należytych metod i narzędzi diagnozy przydatnych w innych obszarach funkcjonowania jednostki, np. w: konstrukcji programów, oceny zasobów bibliotecznych, pracach dyplomowych, polityce kadrowej. W związku ze zmianami personalnymi Wydział reaktywuje działalność WSZJK, ale rezultaty tychże mogą pojawić się w okresie późniejszym. Ocena spełnienia kryterium 6.2 – znacząco.

Odpowiedź Uczelni

Ocena ZO PKA

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

W 2010 r. ocenie podlegał kierunek pedagogika na poziomie studiów pierwszego stopnia, który PKA oceniła pozytywnie formułując zalecenia odnoszące się do: przepisów wewnętrznych Uczelni, stosunku liczby godzin dydaktycznych realizowanych na studiach niestacjonarnych do liczby godzin na studiach stacjonarnych w grupie przedmiotów podstawowych, braku planu hospitacji zajęć dydaktycznych, sylabusów, do specjalności oligofrenopedagogika, która „jest przypisana do innego kierunku studiów (pedagogika specjalna) i nie może być prowadzona na kierunku pedagogika, do spraw studenckich. Z uwagi na fakt, iż poprzedni raport z wizytacji miał inną strukturę, nie można bezpośrednio wskazać zmiany ocen w poszczególnych kryteriach, ale należy zauważyć, iż podnoszone w obecnej ocenie uwagi i zastrzeżenia odnoszą się do kryterium nr 1 i 2.					
---	--	--	--	--	--

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku z różnych przyczyn w niewielkim stopniu uwzględnia przeobrażenia dokonujące się w nauce, co przekłada się na niewielkie wykorzystanie osiągnięć naukowych w dyscyplinie pedagogika. 2. Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej przyjęła literalnie wzorcowe efekty kształcenia dodając do nich inne, które w ocenie Zespołu Oceniającego stanowią ważne, lecz nie niezbędne uzupełnienie wzorcowych efektów kształcenia, dla uzyskania określonych kwalifikacji absolwenta i kształtowania jego odpowiedniej sylwetki. Mogłyby one stanowić osobne opracowanie w formie np. efektów specjalnościowych, korespondujących z realizowanymi specjalnościami. Jak wynika z analizy dokumentacji na specjalności II stopnia Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna nie są realizowane niektóre efekty z zakresu przygotowania merytorycznego do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć). W programach studiów brak jest treści kształcenia podczas realizacji których student powinien osiągnąć określone efekty kształcenia, bądź na określonych przedmiotach z programu studiów np. Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką (realizowane w ramach różnic programowych na II stopniu oraz na I stopniu na specjalności ewip) brak jest po pierwsze podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego. Brak również realizacji efektów (co wynika z analizy treści powyższych sylabusów) z zakresu wychowania przedszkolnego. Należy także wskazać na pewne niejasności w kontekście osiągnięcia, weryfikacji określonych efektów kształcenia na II stopniu kształcenia wszystkich realizowanych specjalności – dot. przedmiotów realizowanych w ramach różnic programowych, które musi zrealizować student, nie kontynuujący tej samej specjalności z I stopnia. 3. Uczelnia realizuje specjalność pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, w których należy stwierdzić brak pełnej zgodności w wzorcowymi efektami kształcenia dla kierunku pedagogika. W określonej części lokują się one poza dyscypliną pedagogika, a w obrębie pedagogiki specjalnej. 4. W programie studiów na ocenianym kierunku II stopnia specjalność edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (II stopień) brak jest podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego (np. przedmioty Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką). Brak jest realizacji efektów z zakresu wychowania

przedszkolnego, wyeksponowane są jedynie treści z obszaru edukacji wczesnoszkolnej. Na specjalności nauczycielskiej Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika (II stopień) czyni się niezbyt zręczne połączenie ze sobą przedmiotów/treści z zakresów edukacji wczesnoszkolnej oraz edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, bądź też pobieżnie w sensie ilościowym traktując istotne treści. Nie sposób w ciągu 4 semestrów studiów profesjonalnie przygotować studenta do pracy równocześnie nadając kwalifikacje nauczycielskie (klasy I-III szkoły podstawowej) oraz do pracy z uczniem z niepełnosprawnością

5. Dobór treści programowych na kierunku pedagogika w znacznej mierze zgodny jest z przyjętymi i zakładanymi efektami kształcenia. Na II stopniu należy jednak wskazać na zbyt obszerną liczbą przedmiotów przy stosunkowo niewielkim ich wymiarze godzinowym (przy niektórych przedmiotach).
6. Dobór metod do typu zajęć nie budzi zastrzeżeń.
7. Czas realizacji treści przedmiotowych/modułowych jest proporcjonalny do zaproponowanych treści (z wyłączeniem specjalności na II stopniu - Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika).
8. Na studiach II stopnia nie uwzględniono w programach studiów liczby punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego.
9. Czas 4 semestrów (II stopień) na realizację „rozdrobnionych” przedmiotów znajdujących się w programie studiów np. na specjalności ewip dodatkowo z realizacją ewentualnych różnych programowych (łącznie około nawet 60 przedmiotów) wydaje się zbyt krótki.
10. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Pojawiają się jednak przedmioty, w których zauważono nadmierne obciążenie samodzielną pracą studenta – godziny bez kontaktu z nauczycielem (np. przedmioty Współczesne tendencje w edukacji matematycznej; Współczesne problemy edukacji wczesnoszkolnej).
11. Wątpliwości pojawiają się kwestii wyrównywania różnic programowych, których realizacja znacznie przekracza ustawowe wymagania liczby pkt. ECTS dla ukończenia studiów II stopnia.
12. Uczelnia umożliwia studentom wybór minimum 30% liczby pkt. ECTS.
13. Natomiast dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć tworzą studentom warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
14. Organizację i realizację praktyk na ocenianym kierunku w WSA w Bielsku-Białej zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym należy oceniać pozytywnie. Warto jedynie zwrócić baczniejszą uwagę na miejsca praktyk, gdyż pojawiają się pojedyncze przypadki braku pełnej zgodności miejsc praktyk ze studiowaną specjalnością.
15. Wydział nie podjął kroków w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
16. Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia są zróżnicowane i dostosowane do form zajęć, a system ich sprawdzania i oceniania jest przejrzysty i nie budzący większych zastrzeżeń.
17. W części poddanych analizie prac dyplomowych (licencjackich w formie projektu oraz magisterskich) zauważono pewne usterki (np. braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych, czy też umiejętności analizy materiału badawczego), co może być efektem braku należytej opieki promotorskiej. W związku z powyższym mogą pojawić się pewne problemy z końcową weryfikacją zakładanych efektów kształcenia.
18. Przyjęty system rekrutacji uniemożliwia części studentom przyswojenie pogłębionych efektów kształcenia z pedagogiki. Uczelnia nie określiła w warunkach rekrutacji szczegółowych kryteriów przyjęć na II stopień.
19. Nie przyjęto procedury związanej z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

1. Zlikwidować specjalność pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika.
2. W programie studiów II stopnia specjalność edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna wprowadzić zajęcia (treści kształcenia) w ramach których realizowano by m.in. podstawową wiedzę i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego, a także dokonać korekty w treściach sylabusów wprowadzając do nich te z obszaru realizacji efektów z zakresu wychowania przedszkolnego.
3. Wprowadzić do programu II stopnia przedmiot wychowanie fizyczne.
4. Dokonać korekty programów kształcenia ograniczając „rozdrobnienia” niektórych przedmiotów, co skutkuje ich znaczą liczbą a niewielkim nakładem godzinowym.
5. Uczynić korekty w sylabusach eliminując zauważono nadmierne obciążenie samodzielną pracą studenta – godziny bez kontaktu z nauczycielem.
6. Zwrócić większą uwagę na dobór i zgodność miejsc praktyk ze studiowaną specjalnością.
7. Podjąć kroki w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
8. Opracować szczegółowe kryteria przyjęć na II stopień kształcenia na kierunek pedagogika.
9. Zastanowić się nad koncepcją stosowania różnic programowych na II stopniu kształcenia, szczególnie w kontekście ich uzupełniania w zakresie specjalności na nie kierunku, a także uczynić to w porozumieniu ze studentami.
10. Wzmocnić opiekę promotorską, która na etapie przygotowywania prac dyplomowych pozwoliłby wyeliminować pewne nieprawidłowości
11. Opracować i wdrożyć procedurę związaną z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.
12. Udostępnienie kierunkowych i modułowych efektów kształcenia na ogólnodostępnej stronie internetowej Uczelni.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

Opis stanu faktycznego

Kształcenie na kierunku pedagogika jest odpowiedzią środowiska i otoczenia społeczno-ekonomicznego. Nawiązuje także do dokumentów ramowych Szkoły, tj. Strategii pochodzącej z 2012 r. Strategia odnosi się jednakże bezpośrednio do kierunku administracja, następnie do „innych kierunków”. Także z punktu widzenia relacji z otoczeniem administracja publiczna dominuje nad obszarami zatrudnienia właściwym dla kierunku pedagogika. Dokument wskazuje kilka ważnych obszarów aktywności, wśród nich: podniesienie jakości kształcenia, nauka i badania naukowe, polityka kadrowa, usprawnienie struktury organizacyjnej, intensyfikacja współpracy międzynarodowej, współpraca ze środowiskiem lokalnym. Można uznać, że poprzez wskazanie obszarów ważnych dla nauczania dąży się do zapewniania jakości. Uwzględnianie wzorców i doświadczenia międzynarodowego w zakresie pedagogiki zachodzi w sposób tradycyjny poprzez nauczanie, lektury do zajęć, modyfikowanie treści kształcenia, podejmowanie tematów badawczych.

Ważnym czynnikiem ograniczającym realizację Strategii w wymiarze projakościowym są zmiany organizacyjne, kadrowe i programowe na kierunku pedagogika w ostatnim okresie, powodujące spowolnienie w rozwoju kierunku, badań naukowych.

Ocena spełnienia kryterium – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Można uznać, iż Uczelnia realizuje na poziomie ogólnym założenia zawarte w dokumentach ramowych ale w odniesieniu do pedagogiki jest to obarczone niekorzystnymi zmianami: kadrowymi, programowymi. Bez wątpienia źle wpływa to na osiągnięcie pożądanych przez Uczelnię efektów działań, na rozwój kadry i rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia.

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

Opis stanu faktycznego

Plany rozwoju kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogicznym WSA w pewnych zakresach uwzględniają tendencje zmian zachodzących w nauce w zakresie dziedzin i dyscyplin, z których wywodzi się oceniany kierunek. Nie sposób jednoznacznie odnieść się jednak do planów rozwojowych WSA w kontekście zmian kadrowych, programowych, które miały i mają miejsce na ocenianym kierunku. Uczelnia przed rozpoczęciem bieżącego roku akademickiego zmodyfikowała nazwy oraz propozycję programową części specjalności. Obecnie na studiach I stopnia prowadzone są pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna; na II stopniu pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, terapia zajęciowa, pedagogika rodziny (w ofercie). Spośród nich jednak należałoby wyłączyć specjalność pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, która nie do końca wpisuje się we wzorcowe efekty kształcenia dla pedagogiki. W odniesieniu do wspomnianych zmian trudno stwierdzić także, jak i w ogólne publikacje nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku wykorzystywane są podczas prowadzenia zajęć ze studentami. Tym bardziej, iż w minimum kadrowym dla ocenianego kierunku są osoby, które w ostatnich kilku latach, nie prowadziły działalności naukowej i tym samym nie posiadają dorobku naukowego zapewniającego realizację programu studiów, albo dorobek naukowy jest skromny, co również może niekorzystnie wpływać na standardy naukowe w zakresie wybranej dyscypliny naukowej.

Ocena spełnienia kryterium – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku z różnych przyczyn w niewielkim stopniu uwzględnia przeobrażenia dokonujące się w nauce, co przekłada się na niewielkie wykorzystanie osiągnięć naukowych w dyscyplinie pedagogika.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

Opis stanu faktycznego

Założone efekty kształcenia na kierunku pedagogika odnoszą się do dwóch obszarów kształcenia:

- a) nauk społecznych - nauki społeczne i prawne - pedagogika, psychologia, socjologia oraz nauki prawne
- b) nauk humanistycznych nauk humanistyczne – filozofia etnologia, historia, językoznawstwo, nauki o sztuce.

Ocena spełnienia kryterium – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Za niewłaściwe należy uznać osadzenie kierunku studiów w tak dużej liczbie dziedzin i dyscyplin naukowych. Nie znajdują one potwierdzenia w treści efektów kształcenia. Zatem należy rekomendować rekonstrukcję osadzenia kierunku w strukturze nauki, by były adekwatne do treści efektów kształcenia.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

Opis stanu faktycznego

Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej przyjęła i wdrożyła wzorcowe efekty kształcenia (Uchwała nr 15/109/2012 Senatu Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej z dnia 23 marca 2012 r., Uchwała nr 19/109/2012 Senatu Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej z dnia 23 marca 2012 r.) zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1521) wyczerpując je wszystkie. Jednakże z uwagi na potrzebę realizacji dodatkowych celów kształcenia w ramach studiów I i II stopnia, uzupełniono je o dodatkowe efekty. Zatem literalnie przyjęto efekty wzorcowe dodając inne, które w ocenie Zespołu Oceniającego stanowią ważne, lecz nie niezbędne uzupełnienie wzorcowych efektów kształcenia, dla uzyskania określonych kwalifikacji absolwenta i kształtowania jego odpowiedniej sylwetki. Mogłyby one stanowić osobne opracowanie w formie np. efektów specjalnościowych, korespondujących z realizowanymi specjalnościami. Zatem na kierunku pedagogika I stopnia oprócz efektów wzorcowych przyjęto jeszcze inne efekty. W kategorii umiejętności dopisano

efekt U15, natomiast efekt wzorcowy U11 przypisano do obszarowych KN_U09, KN_U10; w kategorii kompetencje społeczne dopisano efekt K09. Do efektów na II stopniu kształcenia w kategorii umiejętności dopisano efekt U13, w kategorii kompetencji społecznych dopisano efekt K09. Efekty kształcenia, w tym efekty tzw. dodane do ministerialnej listy sformułowane są w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Nie opracowano efektów specjalnościowych, co może przynajmniej zastanawiać biorąc pod uwagę zróżnicowaną ofertę specjalnościową na ocenianym kierunku szczególnie na II stopniu. Opracowano efekty tzw. nauczycielskie korespondujące z Rozporządzeniem MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U z 2012 r., poz. 131). Po analizie dokumentacji II stopnia należy wskazać, iż nierealizowane są wymagane rozporządzeniem z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia zapisu mówiącego o tym, iż program studiów dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia określa liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego.

Jak wynika z analizy dokumentacji na specjalności II stopnia Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (programów studiów, sylabusów, zestawu przedmiotów wchodzący w skład różnic programowych) nie są realizowane niektóre efekty z zakresu przygotowania w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć). „Przygotowanie merytoryczne do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu (edukacja przedszkolna) oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej (I etap edukacyjny) jest realizowane na studiach w zakresie pedagogiki lub innych zapewniających przygotowanie do pracy w obszarze edukacji elementarnej, których efekty kształcenia uwzględniają nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu języka polskiego, matematyki oraz przyrody (w tym umiejętności tworzenia tekstów, prowadzenia rozumowań matematycznych, ilustracji zjawisk przyrody za pomocą doświadczeń). Nabycie tych kompetencji jest warunkiem przystąpienia do przygotowania dydaktycznego do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego. Kształcenie obejmuje jednocześnie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej.” W programach studiów (studia stacjonarne i studia niestacjonarne) brak jest przedmiotów podczas realizacji których student powinien osiągnąć określone efekty kształcenia, bądź na określonych przedmiotach z programu studiów np. Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką (realizowane w ramach różnic programowych na II stopniu oraz na I stopniu na specjalności ewip) brak jest po pierwsze podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego. Brak również realizacji efektów, co wynika z analizy treści powyższych sylabusów efektów z zakresu wychowania przedszkolnego. Mowa tam przede wszystkim o edukacji wczesnoszkolnej.

Analogiczna sytuacja istnieje na specjalności Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika (II stopień), gdzie nie sposób w 4 semestry studiów pomieścić treści z zakresu edukacji wczesnoszkolnej oraz edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, nadając jednocześnie, jak wynika z analizy suplementu do dyplomu, uprawnień przygotowujących do zawodu nauczyciela w klasach I-III szkoły podstawowej oraz do pracy z uczniem z niepełnosprawnością. Odnosząc się również do kwestii efektów kształcenia, to w

ocenie ZO PKA niniejsza specjalność nie w pełni wpisuje się w nurt łączenia pedagogiki z pedagogiką specjalną, realizującą przecież odrębne efekty kształcenia niż pedagogika. Wobec powyższego należy wskazać na brak właściwej korelacji pomiędzy kierunkiem, specjalnością i efektami kształcenia. Praca z osobami z niepełnosprawnością wymaga określonej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które można uzyskać jedynie poprzez osiągnięcie efektów kształcenia umocowanych w obrębie kierunku pedagogika specjalna.

Należy także wskazać na pewne niejasności w kontekście osiągnięcia, weryfikacji określonych efektów kształcenia na II stopniu kształcenia wszystkich realizowanych specjalności. Otóż chodzi o przedmioty realizowane w ramach różnic programowych, które musi zrealizować student, nie kontynuujący tej samej specjalności z I stopnia. Zatem kończąc spec. Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, a chcąc realizować na II stopniu spec. pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna otrzymuje do realizacji dodatkowo grupę przedmiotów z zakresu edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Tych przedmiotów, jak wynika z dokumentacji może być nawet 22 (nr albumu 9088) na II stopniu. Sytuacja może być odwrotna, np. ukończywszy I stopień ewip, a chcąc kontynuując studia na II stopniu pedagogika opiekuńczo-wychowawcza również należy uzupełnić efekty kształcenia tym razem z zakresu opieki i wychowania. Uczelnia nie zapewnia przejrzystej ścieżki kształcenia między I i II stopniem kształcenia. Po pierwsze pochodną tego jest decyzja o warunkach rekrutacji, według której na kierunek pedagogika na II stopień nabiera się wszystkich chętnych bez rozróżnienia na obszar kształcenia i dyscyplinę. Tzn. jak już wspomniano, student kierunku pedagogika jest zobligowany do realizacji różnic programowych na stopniu II w związku z kształceniem na innej specjalności. W zależności od liczebności grupy różnice prowadzone są jako regularne zajęcia, bądź na konsultacjach. Szczególnie ten drugi przypadek uniemożliwiać może osiągnięcie efektów kształcenia z zakresu umiejętności. Sytuacja ta powoduje odmienne warunki kształcenia względem studentów „regularnych”. Ten stan skutkuje zwielokrotnionymi, nieuzasadnionymi obowiązkami i zwiększeniem nakładu pracy studenta by osiągnąć efekty kształcenia. Natomiast liczba pkt. ECTS znacząco przekracza ustawowe wymagania dla ukończenia studiów II stopnia.

Szczegółowy opis założonych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku dostępny jest dla studentów w dziekanacie obsługującym kierunek, nie jest zaś udostępniony za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Studenci ponadto mają możliwość zapoznania się z modułowymi efektami kształcenia za pośrednictwem ustnej informacji udzielanej przez prowadzących zawsze na pierwszych zajęciach z prowadzonego przez nich kursu oraz z sylabusów poszczególnych przedmiotów udostępnianych przez prowadzących. Studenci zapoznają się z informacjami zawartymi w kartach przedmiotów i uważają je za przydatne w toku studiów oraz prawidłowo udostępniane. Studenci potrafią intuicyjnie określić zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji, jakie posiadać powinna osoba kończąca oceniany kierunek, jednocześnie wskazują przykłady najważniejszych efektów kształcenia. Zdaniem studentów sformułowane efekty są intuicyjne oraz zrozumiałe. Studenci obecni na spotkaniu z ZO stwierdzili, iż efekty kształcenia na ich kierunku są sprawdzalne, co wynika z doświadczenia ich pracy zawodowej. Studenci wysoko oceniają uzyskane efekty kształcenia w szczególności w zetknięciu z praktyką.

Ocena spełnienia kryterium 1.4 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej przyjęła literalnie wzorcowe efekty kształcenia dodając do nich inne, które w ocenie ZO stanowią ważne, lecz nie niezbędne uzupełnienie wzorcowych efektów kształcenia, dla uzyskania określonych kwalifikacji absolwenta i kształtowania jego odpowiedniej sylwetki. Mogłyby one stanowić osobne opracowanie w formie np. efektów specjalnościowych, korespondujących z realizowanymi specjalnościami. Jak wynika z analizy dokumentacji na specjalności II stopnia Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna nie są realizowane niektóre efekty z zakresu przygotowania w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu. W programach studiów brak jest przedmiotów podczas realizacji których student powinien osiągnąć określone efekty kształcenia, bądź na określonych przedmiotach z programu studiów np. Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką (realizowane w ramach różnic programowych na II stopniu oraz na I stopniu na specjalności ewip) brak jest po pierwsze podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego. Brak również realizacji efektów, co wynika z analizy treści sylabusów efektów z zakresu wychowania przedszkolnego (szczególnie dot. edukacji wczesnoszkolnej). Należy także wskazać na pewne niejasności w kontekście osiągnięcia, weryfikacji określonych efektów kształcenia na II stopniu kształcenia wszystkich realizowanych specjalności (szczególnie dot. różnic programowych, które musi zrealizować student, nie kontynuujący tej samej specjalności z I stopnia).

Uczelnia realizuje specjalność pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, w których należy stwierdzić brak pełnej zgodności w wzorcowymi efektami kształcenia dla kierunku pedagogika. W określonej części lokują się one poza dyscypliną pedagogika a w obrębie pedagogiki specjalnej.

Kierunkowe i modułowe efekty kształcenia są w prawidłowy sposób udostępnione studentom, są sformułowane w sposób zrozumiały oraz okazują się przydatne w zdobywaniu umiejętności i koniecznych kwalifikacji zawodowych.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące

	podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.* 1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS. 1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.* 1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.* 1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.* 1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. 1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.
Opis stanu faktycznego	1.5.1. Jak wskazano w pkt. 1.4. na specjalności edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (II stopień) brak jest po pierwsze podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego (np. przedmioty Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką). Z sylabusów do tych przykładowych przedmiotów wynika także, iż brak jest tam realizacji efektów z zakresu wychowania przedszkolnego, wyeksponowane są jedynie treści z obszaru edukacji wczesnoszkolnej. Warto tutaj też zasygnalizować (o czym rozmawiano na spotkaniu z kadrą akademicką oraz na spotkaniu ze studentami), fakt

znacznego rozdrobnienia przedmiotów przy relatywnie niewielkiej liczbie godzin do ich realizacji. Nie sposób znacznej ilości treści przynależnych do danego przedmiotu zrealizować czasami w kilka godzin ćwiczeń, czy wykładu. Podobną sytuację należy zauważyć na specjalności Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika (II stopień). Uczelnia próbuje w ramach 4 semestrów studiów zestawić ze sobą wielość przedmiotów treści z zakresu edukacji wczesnoszkolnej oraz edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, nadając jednocześnie kwalifikacje nauczycielskie (klasy I-III szkoły podstawowej) oraz do pracy z uczniem z niepełnosprawnością.

1.5.2. *

Dobór treści programowych na kierunku pedagogika w wielu analizowanych przypadkach zgodny jest z przyjętymi i zakładanymi efektami kształcenia. Z analizy sylabusów przedmiotowych wynika, że część nauczycieli akademickich uwzględnia podczas realizacji swoich przedmiotów aktualny stan wiedzy związanym z określonym zakresem nauki. Należy jednak zauważyć, iż Jednostka proponuje na II stopniu kształcenia obszerną listę przedmiotów, przy niewielkiej liczbie godzin przeznaczonych do realizacji na poszczególne przedmioty. Przykładowo na spec. ewip w programie studiów znajduje się blisko 40 przedmiotów. Dodając do tego (u części studentów) różnice programowe do realizacji może okazać się, że student zobligowany do realizowania około 60 przedmiotów w trakcie 4 semestrów studiów.

1.5.3.

Metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli akademickich na ocenianym kierunku są zróżnicowane ze względu na rodzaj i charakter zajęć. W sylabusie znajduje się rubryka „Metody nauczania”, gdzie prowadzący zajęcia wskazują m.in. wykład, dyskusje kierowaną, praca w grupach, analiza tekstu z dyskusją, gry sytuacyjne, pokaz, prezentacja multimedialna i in. Pojawiają się także takie metody, które trudno nazwać i zakwalifikować jako metodę dydaktyczną, np. konsultacje (przedmiot Wprowadzenie do metodologii). Generalnie dobór metod do typu zajęć nie budzi zastrzeżeń. W programie studiów zarówno I, jak i II stopnia znajdują się przedmioty (seminarium dyplomowe I stopień, seminarium II stopień, proseminarium II stopień, jak również I stopień – Metody badań pedagogicznych; II stopień – Metodologia badań społecznych), przygotowujące studentów do prowadzenia badań naukowych w kontekście poznania metodologii badań pedagogicznych, a także prezentacji i interpretacji materiału badawczego.

Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć przyjęte na ocenianym kierunku są dostatecznie zróżnicowane poczynając od klasycznych wykładów po zajęcia projektowe oraz dostosowane do specyfiki kierunku i profilu kształcenia. Zajęcia i treści kształcenia mobilizują studentów do samodzielnej pracy. Studenci pracują również w grupach w tym projektowych, co aktywizuje ich do pracy oraz pomaga zdobyć przydatne umiejętności. Zdaniem studentów podczas zajęć i poza nimi zdobywają oni w odpowiednich proporcjach wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. W opinii studentów w szczególności na studiach drugiego stopnia - seminaryjna i konwersatoryjna forma zajęć sprzyja przygotowaniu ich do przygotowania

pracy naukowej.

1.5.4.

Czas realizacji treści przedmiotowych/modułowych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest proporcjonalny do zaproponowanych treści. Największe wątpliwości w tym zakresie budzi specjalność z II stopnia kształcenia - Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, gdzie podczas 4 semestrów studiów próbuje się realizować różne przedmioty i treści z zakresu edukacji wczesnoszkolnej oraz pracy z osobami z niepełnosprawnością, traktując ich realizację zbyt wąsko, jak wynika z analizy programu studiów i sylabusów przedmiotowych. Ważne jest, by przypomnieć, iż Uczelnia nadaje równocześnie kwalifikacje nauczycielskie (klasy I-III szkoły podstawowej) oraz do pracy z uczniem z niepełnosprawnością. Warto zaakcentować też, że drugi człon „oligofrenopedagogika”, nie mieści się do końca w przyjętych przez Uczelnię efektach kształcenia dla kierunku pedagogika.

Odrębną kwestię stanowią sygnalizowane już różnice programowe dla studentów II stopnia. Okazuje się, że podczas dwóch lat studiów student edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej nie kontynuujący tej specjalności z I stopnia zobligowany jest do realizacji około 60 przedmiotów. Ta sytuacja mnoży znacznie obowiązki studenta.

1.5.5. *

Przyjęte przez WSA w Bielsku-Białej na ocenianym kierunku zasady dotyczące przypisywania punktów ECTS są zgodne z wymaganiami zawartymi m.in. w Rozporządzeniu MNiSW z dn. 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187) - §2 pkt.2) „jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy”. Jak wynika z analizy sylabusów i programów studiów Uczelnia przypisuje punkty ECTS wszystkim przedmiotom znajdującym się w programie studiów. W analizowanych sylabusach uwzględnia się powyższe wytyczne, jako zasadę miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. W niektórych przypadkach wydaje się jednak, iż liczba punktów ECTS przypisana określonym przedmiotom (st. niestacjonarne) jest zawyżona lub brak jest proporcji między godzinami kontaktowymi, a samodzielną pracą studenta, co znacznie obciąża studenta. Kilka przykładów wynikających z rozpiski znajdującej się w sylabusach: Współczesne tendencje w edukacji matematycznej dziecka 5 pkt. ECTS - 10 godz.wykładu+10 godz. ćwiczeń; Współczesne problemy edukacji wczesnoszkolnej 5 pkt. ECTS - 10 godz.wykładu+10 godz. ćwiczeń. Inna kwestia zasygnalizowana już wyżej dotyczy nieuzasadnione zwielenokrotniania obowiązków studentom i zwiększenie ich nakładu pracy w kontekście wyrównywania różnic programowych, których realizacja poza realizacją z programu studiów istotnie przekracza ustawowe wymagania liczby pkt. ECTS dla ukończenia studiów II stopnia.

Na studiach II stopnia (wszystkie specjalności) nie uwzględniono w programach studiów liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego (§ 4. 1. 10 - Rozporządzenie z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia

studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia).

1.5.6. *

Uczelnia przyjęła, iż specjalność jest wyborem studenta. Przedmioty wybieralne tzw. specjalnościowe, jak również seminarium oraz wykład monograficzny (II stopień), zostały tak zaplanowane w układzie semestralnym, by umożliwić studentowi wybór minimum 30% liczby pkt. ECTS w trakcie studiów. Dotyczy to obydwu poziomów studiów.

Na ocenianym kierunku zapewnia się studentom pulę przedmiotów do wyboru, głównie w ramach dostępnych specjalności, ale również w małym zakresie poza nimi. Studenci uważają sposób udostępniania treści fakultatywnych i ich ilości za zadowalającą. Studenci pozytywnie oceniają oferowane specjalności uznając je za unikatowe w regionie i atrakcyjne.

1.5.7.

Należy wskazać na spójność form i metod dydaktycznych w powiązaniu z treściami kształcenia. Odpowiednio przypisano formy zajęć przedmiotom kształcenia zakładając formy aktywne w przypadku kształtowania w większym stopniu umiejętności, m.in. w przedmiotach mocno powiązanych ze studiowaną specjalnością. Jednakże w całym bloku i zestawie przedmiotów z programów kształcenia na kierunku pedagogika włączane są formy aktywne w postaci ćwiczeń, które nastawione są co do zasady w określonym zakresie na samodzielną pracę studenta oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności podczas realizowanych zajęć. Właściwa liczebność grup na poszczególnych zajęciach, ich organizacja oraz odpowiednio przypisane formy zajęć wpływają na możliwość zrozumienia przez studentów związków, zależności i uwarunkowań wiedzy i umiejętności, jak również systematycznego kształtowania kompetencji społecznych. Wątpliwości budzi jednak kwestia zbyt dużej liczby przedmiotów (np. edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna II stopień), przy relatywnie niedużej liczbie godzin w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem (patrz pkt. 1.4.)

Zdaniem studentów formy prowadzenia zajęć przyjęte na ocenianym kierunku są dostatecznie zróżnicowane i sprzyjają osiągnięciu w sposób prawidłowy założonych efektów kształcenia. Program studiów oraz oferowane zajęcia na ocenianym kierunku w opinii studentów zawierają prawidłowy stosunek treści teoretycznych do praktycznych ze zdecydowaną przewagą dla tych drugich, co wzbudza aprobatę. Organizacja procesu kształcenia i konstrukcja programu i planu studiów co do zasady pozwala na prawidłowe osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia. Studenci pozytywnie oceniają oferowany program i plan studiów wskazując jednak na konieczność zwiększenia liczby godzin i zajęć z metodyki pracy pedagoga, kosztem zajęć teoretycznych w tym filozoficznych, co przydatne będzie dla nich w pracy zawodowej. Nie notuje się negatywnych uwag studentów dotyczących dostępu do informacji o ofercie przedmiotowej, harmonogramie, czy uwag dotyczących konstrukcji planów zajęć i ich sekwencji. Zdaniem studentów weryfikacji wymaga duże rozdrobnienie przedmiotów i mała ilość punktów ECTS do nich przypisanych. Liczebność grup zajęciowych jest prawidłowa. W zakresie indywidualizacji procesu kształcenia i wspomagania studentów wybitnie uzdolnionych wypracowano narzędzia i instytucje regulaminu studiów ułatwiające ten proces. Studenci są informowani o możliwości korzystania ze ścieżek indywidualizacji

kształcenia oraz wiedzą, gdzie znajdują się zasady je określające.

1.5.8.

Praktyki studenckie na kierunku pedagogika to ważny element procesu kształcenia w WSA w Bielsku-Białej. Praktykom nadaje się punkty ECTS, określając zarazem efekty kształcenia, co wynika m.in. z sylabusów I i II stopnia. Na Wydziale Pedagogicznym powołany jest Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk, który z ramienia Wydziału koordynuje wszelkie kwestie związane z praktykami studenckimi. Opiekę nad praktykami czyni również osoba z instytucji/placówki, w której student odbywa praktykę.

Na Wydziale obowiązuje Uchwała nr 26 Rady Wydziału Pedagogiki WSA w Bielsku-Białej z dnia 16 października 2015 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Pedagogicznych Praktyk Zawodowych dla studentów kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej. Niniejszy Regulamin odnosi się do szeregu kwestii związanych z omawianym zagadnieniem tj. m.in. obowiązki opiekuna studenta w placówce, cele praktyk, rodzaje praktyk, formy realizacji praktyk, czy też organizację praktyk, czy też warunki zaliczania praktyk. Opiekun wydziałowy, biorąc pod uwagę dokumentację z przebiegu praktyki, podejmuje decyzję o zaliczeniu, bądź brak zaliczenia praktyki. Może także podjąć decyzję o zwolnieniu studenta z praktyki na podstawie stosownego zaświadczenia o zatrudnieniu. Praktyka organizowana jest przez studentów indywidualnie po akceptacji miejsc praktyk przez Pełnomocnika ds. praktyk. Oto przykładowe miejsca praktyk studenckich, spec. Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza I stopnia – Dom Pomocy Społecznej w Wadowicach, Poradnia-Psychologiczno-Pedagogiczna w Wadowicach, Żłobek Miejski w Bielsku-Białej, Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Słoneczna Kraina” w Jaworzynie, Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Bestwinie (część z nich wydaje się nie do końca zgodna ze studiowaną specjalnością); spec. Zintegrowana Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne II stopień – Zespół Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Grodziszkach, Katolickie Przedszkole w Czechowicach-Dziedzicach, Szkoła Podstawowa nr 13 im. W. Jagiełły w Bielsku-Białej, Publiczne Przedszkole nr 1 w Goczałkowicach-Zdrój, Niepubliczne Przedszkole „Migłanc” w Koniakowie, Przedszkole „Kropeczka” w Bielsku-Białej. W raporcie samooceny Uczelni podaje, iż praktyka organizowana jest m.in. w oparciu o porozumienie z placówką. W dokumentacji Wydziału w sprawie praktyk owych porozumień pisemnych jednak nie odnaleziono.

Na ocenianym kierunku określono efekty kształcenia nabywane poprzez realizację praktyk zawodowych. Ustrój, cele, sposoby weryfikacji efektów oraz zasady i obowiązki stron praktyki w tym Uczelni reguluje Regulamin pedagogicznych praktyk zawodowych stanowiący załącznik do programu kształcenia, który jest dostępny dla studentów za pośrednictwem Internetu. Studenci czerpią również informacje o efektach kształcenia, które przewiduje praktyka z sylabusów. Treść dokumentów i zawarte w nich zasady studenci oceniają jako kompleksowe, zrozumiałe i niebudzące większych kontrowersji. Studenci pozytywnie oceniają przebieg odbytych przez siebie praktyk nie zgłaszając negatywnych uwag. Oceniana jednostka prowadzi kompletną dokumentację dotyczącą praktyk studenckich. Studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w zakresie przygotowania i odbycia praktyk zawodowych. W ocenianej jednostce organizacją praktyk i ich przeprowadzeniem oraz

faktycznym rozliczeniem studentów z ich obowiązków zajmuje się opiekun praktyk. Studenci w rozmowie z ZO negatywnie ocenili politykę informacyjną jednostki dotyczącą zasad odbywania praktyki zawodowej uznając, że brak spotkania z opiekunem w tej sprawie powoduje chaos informacyjny i obawy. Uczelnia umożliwia zaliczenie całej lub części praktyki na podstawie pracy zawodowej w sytuacjach, gdy student na co dzień pracuje w spełniającej warunki instytucji edukacyjnej lub innej. W ocenianej jednostce podjęto niezbędne działania i wdrożono narzędzia pomocne w weryfikacji poprawności przebiegu praktyki oraz faktycznego osiągania przez studentów założonych przez program studiów celów i efektów kształcenia. Weryfikacja odbywa się poprzez analizę dokumentacji dotyczącej praktyki, kontakty opiekuna praktyk z instytucjami w których studenci odbywają praktyki.

1.5.9.

W raporcie samooceny Uczelnia w kwestii umiędzynarodowienia procesu kształcenia napisała „nie dotyczy”. Podczas wizytacji ZO nie znaleziono podstaw do rozwinięcia niniejszego sformułowania, tzn. nie sposób w obrębie tego zagadnienia wskazać na kroki Wydziału w omawianym zakresie. Wydział nie posiada oferty przedmiotów w językach obcych. Studenci nie posiadali możliwość uczestniczenia w wykładach profesorów wizytujących. Studenci nie uczestniczą w naukowych wymianach zagranicznych.

Ocena spełnienia kryterium 1.5 z uwzględnieniem kryteriów od 1.5.1. do 1.5.9 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

W programie studiów na ocenianym kierunku II stopnia specjalność edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (II stopień) brak jest po pierwsze oferowanej podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki, czy z zakresu języka polskiego (np. przedmioty Edukacja matematyczna z metodyką, czy Edukacja polonistyczna z metodyką). Z sylabusów do tych przykładowych przedmiotów wynika także, iż brak jest tam realizacji efektów z zakresu wychowania przedszkolnego, wyeksponowane są jedynie treści z obszaru edukacji wczesnoszkolnej. Pojawiają się także problemy z inną specjalnością tzw. nauczycielską - Pedagogika wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika (II stopień), gdzie czyni się niezbyt zręczne połączenie ze sobą przedmiotów/trześci z zakresów edukacji wczesnoszkolnej oraz edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, bądź też pobieżnie w sensie ilościowym traktując istotne treści. Nie sposób w ciągu 4 semestrów studiów profesjonalnie przygotować studenta do pracy równocześnie nadając kwalifikacje nauczycielskie (klasy I-III szkoły podstawowej) oraz do pracy z uczniem z niepełnosprawnością. Natomiast dobór treści programowych na kierunku pedagogika w znacznej mierze zgodny jest z przyjętymi i zakładanymi efektami kształcenia. Na II stopniu należy jednak wskazać na zbyt obszerną liczbą przedmiotów przy stosunkowo niewielkim ich wymiarze godzinowym (przy niektórych przedmiotach). Dobór metod do typu zajęć nie budzi zastrzeżeń. Zaś czas realizacji treści przedmiotowych/modułowych jest proporcjonalny do zaproponowanych treści (z wyłączeniem specjalności na II stopniu - Pedagogika wczesnoszkolna i

oligofrenopedagogika). Na studiach II stopnia nie uwzględniono w programach studiów liczby punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego. Czas 4 semestrów (II stopień) na realizację „rozdrobionych” przedmiotów znajdujących się w programie studiów np. ewip dodatkowo z realizacją ewentualnych różnic programowych (łącznie około nawet 60 przedmiotów) nie tworzy właściwych ram dla realizacji efektów kształcenia. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Pojawiają się jednak przedmioty, w których zauważono nadmierne obciążenie samodzielną pracą studenta – godziny bez kontaktu z nauczycielem (np. przedmioty Współczesne tendencje w edukacji matematycznej; Współczesne problemy edukacji wczesnoszkolnej). Wątpliwości pojawiają się kwestii wyrównywania różnic programowych, których realizacja znacznie przekracza ustawowe wymagania liczby pkt. ECTS dla ukończenia studiów II stopnia. Uczelnia umożliwia studentom wybór minimum 30% liczby pkt. ECTS. Natomiast dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Organizację i realizację praktyk na ocenianym kierunku w WSA w Bielsku-Białej zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym należy oceniać pozytywnie. Warto jedynie zwrócić baczniejszą uwagę na miejsca praktyk, gdyż pojawiają się pojedyncze przypadki braku pełnej zgodności miejsc praktyk ze studiowaną specjalnością. Wydział nie podjął kroków w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Program studiów w opinii studentów jest dostosowany są do specyfiki kierunku i profilu kształcenia. Notuje się drobne uwagi studentów. Formy prowadzenia zajęć są dostatecznie zróżnicowane i kładą nacisk na realizację założonych efektów kształcenia. Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia m. poprzez specjalności, przedmioty do wyboru oraz ścieżki indywidualizacji, które przewiduje Regulamin Studiów. Poprawy wymaga polityka informacyjna dotycząca zasad odbywania praktyk.

1.6 Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

Opis stanu faktycznego

1.6.1.

Zasady rekrutacji reguluje Uchwała Nr 2/142/2015 Senatu WSA w Bielsku-Białej z dnia 26 czerwca 2015 r. Brak jest jednak, co należy uznać za usterkę, szczegółowych kryteriów przyjęć na II stopień kształcenia na kierunek pedagogika. Przyjęty system rekrutacji uniemożliwia części studentom przyswojenie pogłębionych efektów kształcenia z pedagogiki. Zatem przyjmowani są absolwenci I stopnia z różnych obszarów kształcenia, nie tylko ci posiadający kwalifikacje I stopnia z obszaru nauk społecznych i z obszaru nauk humanistycznych. Z analizy dokumentacji Uczelni wynika, że na II stopień przyjmowani są

absolwenci m.in. po filologii germańskiej, fizjoterapii, wychowaniu fizycznym, administracji, zarządzaniu i marketingu. Sprawy nie rozwiązują wprowadzone przez Uczelnię różnice programowe, które zwielokrotniają nakład pracy studenta i nie zawsze mają uzasadnienie w koncepcji kształcenia. Należy zwrócić uwagę, że absolwenci studiów niepedagogicznych nie opanowali podstawowych efektów kształcenia z zakresu pedagogiki. Uczelnia w koncepcji kształcenia na II stopniu zakłada nauczanie pogłębionej i rozszerzonej wiedzy z dyscypliny pedagogika i dyscyplin pokrewnych. Student również zobowiązany jest do opanowania efektów pogłębionych, a nabywanie efektów rozszerzonych i pogłębionych, zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, w dyscyplinie pedagogika odbywa się w oparciu o kategorie pojęciowe i znaczeniowe poznane na studiach pierwszego stopnia.

Jednostka posiada kompletny system aktów prawnych regulujących procesy rekrutacji na studia. Zdaniem studentów zasady dotyczące rekrutacji na studia były dostępne z odpowiednim wyprzedzeniem na uczelnianych kanałach informacji oraz były dla nich zrozumiałe. Oceniana jednostka zdaniem studentów stosuje nieuczciwe praktyki związane z rekrutacją nie informując na jej etapie studentów o konieczności uzupełnienia różnic programowych po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia, bądź wprost informuje że nie będzie to konieczne, co jednak ostatecznie ma miejsce. Uzupełnianie różnic programowych jest płacone dodatkowo poza czesnym oraz wiąże się z koniecznością organizowania dodatkowych zajęć dla studentów i zjazdami nie co dwa tygodnie tylko co tydzień, co znacząco utrudnia funkcjonowanie osobom pracującym, którzy stanowią dużą część studiujących.

1.6.2. *

Na ocenianym kierunku pedagogika obecnie nie funkcjonuje procedura dotycząca zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się. W myśl przepisów prawa stosowna procedura powinna być określona do 30.06.2015 r.

Ocena spełnienia kryterium 1.6 z uwzględnieniem kryteriów od 1.6.1. do 1.6.2 – częściowo.

Uzasadnienie oceny

Przyjęty system rekrutacji uniemożliwia części studentom przyswojenie pogłębionych efektów kształcenia z pedagogiki. Uczelnia nie określiła w warunkach rekrutacji szczegółowych kryteriów przyjęć na II stopień. Nie przyjęto procedury związanej z potwierdzaniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

1.7 System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

Opis stanu faktycznego

1.7.1.

Metody sprawdzania i oceniania stosowane przez nauczycieli akademickich w WSA w Bielsku-Białej dają podstawę do stwierdzenia, iż właściwie monitorowane są postępy w nauce studentów oraz poprawnie ocenia się stopień postępów w osiąganiu przez nich efektów kształcenia. W sylabusie przedmiotowym w rubryce „Sposoby oceny i kryteria zaliczenia modułu” znajdują się określone komponenty „Warunki zaliczenia; Oceny częściowe (formujące); Zasady wyliczenia oceny końcowej na podstawie ocen częściowych; Forma zaliczenia”. Po analizie sylabusów należy stwierdzić, iż sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia w większości przypadków dobrane są poprawnie. Należy jednak zaznaczyć, iż w sylabusach wskazywane są i takie sposoby, przy pomocy których nie zwykle trudno zweryfikować i ocenić osiągnięcia efektów w szczególności: obecność czy frekwencja na zajęciach. Otóż obecność, czy ewentualna nieobecność na zajęciach nie powinna i nie może jakkolwiek stanowić kryterium osiągnięcia, czy nie osiągnięcia określonych efektów kształcenia.

Odnosząc się do procesu dyplomowania, który jest końcowym etapem sprawdzenia efektów kształcenia, należy wskazać, iż poprzez zauważone przez ZO usterki w losowo wybranych pracach dyplomowych (patrz załącznik 4 raportu), pojawiają się pewne problemy z końcową weryfikacją zakładanych efektów kształcenia.

Na ocenianym kierunku o szczegółowych zasadach oraz wyborze formy weryfikacji efektów kształcenia decyduje każdy z prowadzących daną formę zajęciową informując o nich studentów na pierwszy zajęciach. Na ocenianym kierunku stosuje się zróżnicowane formy weryfikacji zdobywanych efektów kształcenia, które dostosowane są do rodzaju sprawdzanego efektu od tradycyjnych takich jak egzamin w formie pisemnej i ustnej, przez zaliczenia w formie kolokwium, testów, prezentacji, po analizę przypadku i scenariusze zajęć. Na etapie praktyki zawodowej analizuje się dokumentację związaną z praktyką, odbywa rozmowy ze studentami oraz ewentualnie wizytuje miejsca praktyk, natomiast w trakcie procesu dyplomowania efekty zdobyte przez studenta weryfikuje komisja egzaminacyjna w oparciu o ustanowione wcześniej kryteria. W opinii studentów egzaminy i inne formy weryfikacji osiąganych przez nich efektów uczenia się dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia zarówno na gruncie wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych. Zdaniem studentów pytania i zadania egzaminacyjne formułowane są w sposób pozwalający na weryfikację większości przekazanych treści kształcenia.

1.7.2.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i nie budzący większych zastrzeżeń. W omawianym kontekście poproszono podczas wizytacji o dostarczenie tzw. prac etapowych studentów (np. testy, kolokwia, prace pisemne). W większości analizowanych prac były one zgodne z założeniami prezentowanymi w sylabusach przedmiotowych. Podobne konkluzje nasuwają się po analizie protokołów z przeprowadzonych egzaminów i zaliczeń. Są kompletne i opracowane rzetelnie ze względnie zróżnicowanymi ocenami z poszczególnych przedmiotów, dając perspektywę weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia. Kończącym weryfikatorem wszystkich efektów kształcenia jest proces dyplomowania. W WSA w Bielsku-Białej na ocenianym kierunku należy proceduralnie i z formalnego punktu widzenia uznać go za właściwy. Jednak zasygnalizować trzeba usterki wpływające na to, że nie można do końca procesu, który jest ostatecznym weryfikatorem efektów kształcenia, ocenić właściwie. Mianowicie podczas analizy losowo wybranych prac licencjackich pisanych w formie projektów i magisterskich zauważono w niektórych przypadkach prac magisterskich, że recenzje sporządzone przez promotora i recenzenta nie zawierają podstaw wystawionych ocen i są zawyżone. W części prac widoczne są braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych i umiejętności analizy materiału badawczego. W niektórych przypadkach zauważono brak należytej opieki promotorskiej, która na etapie przygotowywania pracy pozwoliłaby wyeliminować pewne nieprawidłowości. Natomiast prace licencjackie w formie projektu niosą ze sobą niską wartość naukową. Są bardzo skromne w swej treści bez odpowiedniej podbudowy teoretycznej, metodologicznej i badawczej (Załącznik 4 raportu).

Uczelnia na kierunku pedagogika prowadzi studia w sposób tradycyjny bez uwzględnienia kształcenia na odległość w formie e-learningowej.

Na Wydziale nie stworzono jednolitego systemu oceny zdobywanych efektów kształcenia, którego ogólne zasady wynikają z przepisów regulaminu studiów i zwyczajów przyjętych w jednostce. Studenci wyrazili opinię, iż system oceny zdobywanych przez nich efektów kształcenia w trakcie roku akademickiego jest dla nich przejrzysty i zrozumiały oraz że jest udostępniany dla nich z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci wiedzą, iż generalne zasady związane z systemem oceniania wynikają z regulaminu studiów, a szczegółowe zasady dotyczące oceny ich nakładu pracy ustala prowadzący zajęcia, o których to zasadach są informowani na pierwszych zajęciach. Studenci stwierdzili, również, iż podstawowe informacje dotyczące zasad zaliczania poszczególnych form zajęciowych znajdują się w kartach poszczególnych przedmiotów, z którymi mogą zapoznać się na stronie internetowej Uczelni.

Ocena spełnienia kryterium 1.7 z uwzględnieniem od 1.7.1. do 1.7.2 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia są zróżnicowane i dostosowane do form zajęć, a system ich sprawdzania i oceniania jest przejrzysty i nie budzący większych zastrzeżeń. W części poddanych analizie prac dyplomowych (licencjackich w formie projektu oraz magisterskich) zauważono usterki (np. braki studentów w zakresie znajomości metodologii badań pedagogicznych, czy też umiejętności analizy materiału badawczego), co

może być efektem braku należytej opieki promotorskiej. W związku z powyższym pojawiają się problemy z końcową weryfikacją zakładanych efektów kształcenia.
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2 1. Jednostka zapewnia minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku na studiach I i II stopnia. W związku z wymianą wszystkich pracowników samodzielnych z minimum kadrowego w roku akademickim 2015/2016 minimum należy uznać jako wysoce niestabilne. 2. Kwalifikacje nauczycieli akademickich są w dużej mierze zgodne z realizowanymi zajęciami dydaktycznymi. 3. Wątpliwości w czterech przypadkach budzi obsada seminarium dyplomowego. 4. Pomimo istotnych nakładów na badania naukowe w latach 2012-2014 ich wpływ na proces kształcenia i jego ewaluację oceniono jako niewielki. W jednostce brak badań zespołowych, grantów badawczych oraz współpracy naukowej z innymi ośrodkami. Badania naukowe są prowadzone indywidualnie, a ich efekty to głównie artykuły naukowe.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2 1. Zaleca się ustabilizować minimum kadrowe w grupie pracowników samodzielnych nauczycieli akademickich. 2. Zaleca się poprawę obsady zajęć dydaktycznych, w szczególności seminarium dyplomowego zgodnie z dorobkiem i kwalifikacjami nauczycieli. 3. Zaleca się wprowadzenie uczelnianego systemu motywującego nauczycieli do badań naukowych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych i dydaktycznych. 4. Zaleca się prowadzenie zespołowych badań naukowych, adekwatnych do programu kształcenia i realizowanych efektów kształcenia.
2.1 Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*
Opis stanu faktycznego Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „pedagogika” Uczelnia zgłosiła 13 nauczycieli akademickich, w tym 6 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. ZO przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o włączeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane

prawem elementy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „pedagogika”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 13 ust. 1, § 13 ust. 2, § 14 ust. 1, oraz § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Do minimum kadrowego zaliczono łącznie 13 osób, 6 samodzielnych pracowników naukowych oraz 7 doktorów. Z grupy pracowników samodzielnych 4 osoby zaliczono w obszarze nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika natomiast 2 osoby w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinach filozofia i historia. W grupie doktorów 6 osób zaliczono w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, jedną osobę w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Dorobek naukowy pracowników mieści się w we wskazanych obszarach kształcenia, co jest zgodne z wymogiem rozporządzenia o warunkach prowadzenie studiów z października 2014 roku. Struktura kwalifikacji osób z minimum kadrowego jest zgodna z wymogami obowiązującego prawa i spełnia wymogi określone dla studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Proporcja studentów do liczby wykładowców wynosi ok. 54 i jest zgodna z wymogami kształcenia w obszarze nauk społecznych i humanistycznych. (załącznik 5). Należy zaznaczyć, że w związku z problemami finansowymi Uczelni oraz z przeobrażeniami w strukturach zarządzania minimum kadrowe uległo w bieżącym roku akademickim istotnej zmianie. W gronie sześciu pracowników samodzielnych zmieniono wszystkich wykładowców (tylko jedna osoba stanowiąca minimum kadrowe innego kierunku przeszła do minimum kadrowego kierunku pedagogika). Trudno w tym przypadku mówić zatem o stabilności minimum kadrowego i ocenić jego zaangażowanie w przygotowywanie i ewaluację procesu kształcenia.

Ocena spełnienia kryterium 2.1 - w pełni.

Uzasadnienie oceny

Ze strony formalnej minimum kadrowe zaproponowane dla studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim spełnia wymogi Ustawy oraz odpowiednich rozporządzeń. Przy ocenie minimum kadrowego stwierdzono, że w dwóch przypadkach pracowników samodzielnych ich dorobek naukowy powstał do roku 2005 / 2009. Jednak po analizie dorobku z lat ubiegłych należy stwierdzić, że są to profesorowie ze znacznym dorobkiem naukowym, który pomimo iż powstawał przed wskazanymi latami jest nadal przydatny w procesie dydaktycznym. Jako zjawisko niepokojące należy uznać wymianę wszystkich pracowników samodzielnych w gronie minimum kadrowego. Ta sytuacja nie sprzyja ciągłości monitorowania i ewaluacji procesu kształcenia przez osoby, które mają gwarantować jego jakość.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do

realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

Opis stanu faktycznego

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich ma charakter przede wszystkim badań indywidualnych, których efektem są artykuły naukowe i monografie. Należy zaznaczyć, iż w przypadku samodzielnych pracowników naukowych, którzy w większości stanowią minimum kadrowe od 1 października 2015 roku dorobek naukowy powstał w całości poza obecną uczelnią i nie ma związku z jej naukową czy dydaktyczną działalnością.

Kompetencje dydaktyczne oraz obsada zajęć dydaktycznych są w większości przypadków adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Wątpliwości budzi prowadzenie seminariów dyplomowych przez osoby nie będące pedagogami (z minimum kadrowego w dwóch przypadkach nauczycieli filozofów, jeden historii, spoza minimum kadrowego dwóch nauczycieli posiadający dorobek w dyscyplinie teologia).

Ocena spełnienia kryterium 2.2 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

W myśl rozporządzenia o warunkach prowadzenia studiów z dnia 9 października 2014 roku paragraf 5 punkt 2 nauczyciel może prowadzić określone zajęcia dydaktyczne na studiach o profilu ogólnoakademickim jeśli posiada dorobek naukowy w danej dyscyplinie. Seminarium dyplomowe na kierunku pedagogika zawiera efekty kształcenia w dyscyplinie pedagogika i ich weryfikację. Prace dyplomowe ze względu na weryfikację najistotniejszych kierunkowych efektów kształcenia powinny mieć charakter pedagogiczny. Tym samym należy uznać, że seminarium jest to przedmiotem pedagogicznym, który powinien być prowadzony przez osoby posiadający dorobek w dyscyplinie pedagogika. Prowadzenie seminarium dyplomowego przez osoby nie posiadające dorobku w dyscyplinie pedagogika może w istotny sposób utrudnić realizację zakładanych efektów kształcenia. Pozostałe zajęcia dydaktyczne są obsadzone zgodnie z kwalifikacjami i dorobkiem nauczycieli.

W związku z wymianą wszystkich samodzielnych pracowników naukowych od bieżącego roku akademickiego, należy stwierdzić, iż ich dorobek naukowy jest w minimalnym stopniu wykorzystywany w aktualnie realizowanym programie kształcenia i rozwoju Wydziału.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Opis stanu faktycznego

Polityka kadrowa jednostki ogranicza się do zapewnienia minimum kadrowego dla wizytowanego kierunku oraz do zapewnienia prawidłowej obsady zajęć dla osób spoza minimum kadrowego. Jednostka na skutek problemów finansowych i kadrowych w bieżącym roku akademickim zmieniła 90% składu minimum kadrowego. Żadna z osób nie podnosiła swoich kwalifikacji ze wsparciem obecnej uczelni. Jednostka nie dysponuje procedurą

motywacyjną i wspomagającą rozwój nauczycieli akademickich. W minionych trzech latach trzech pracowników Jednostki prowadziło zajęcia na Słowacji oraz dwóch nauczycieli ze Słowacji prowadziło zajęcia na kierunku pedagogika. Brak wymiany kadry z innymi krajami, szczególnie z krajami anglosaskimi. Brak innego rodzaju naukowej współpracy z partnerami krajowymi i międzynarodowymi.

Ocena spełnienia kryterium 2.3- znacząco.

Uzasadnienie oceny

Zmiany, szczególnie w gronie pracowników samodzielnych pozwalają jedynie stwierdzić iż jednostka dokonała starań by spełnić formalne wymogi kształcenia od bieżącego roku akademickiego. Trudno ocenić w tej sytuacji politykę kadrową w kontekście wsparcia ich rozwoju naukowego i potencjału dydaktycznego. W trakcie spotkania z kadrami większość obecnych poinformowała ZO iż pracują na uczelni dopiero od dwóch miesięcy.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaram kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

Opis stanu faktycznego

Uczelnia rozporządzeniem z dnia 5 grudnia 2011 roku określiła szczegółowy regulamin finansowego wspierania działalności naukowej. W latach 2001 -2014 Uczelnia wydała pokaźne sumy na działalność naukową pracowników (ponad 200 tysięcy). Dotacje Uczelni spożytkowano głównie na cele wydawnicze oraz na cele konferencyjne. W tych latach opublikowano kilka monografii, kilkadziesiąt rozdziałów w pracach zbiorowych i artykułów. Teksty te tylko w niewielkim wymiarze były bezpośrednio związane programem kształcenia i realizowanymi efektami. W związku z tym, że z Uczelni odeszły wszystkie osoby samodzielne, którym te publikacje finansowano ich znaczenie dla procesu kształcenia jest obecnie minimalne. W dokumentacji Uczelni nie zachowały się sprawozdania z badań za lata ubiegłe. Brak dokumentów, które by potwierdziły iż badania te zostały w pełni wykonane. Według władz Uczelni w trakcie przekształceń jakie miały miejsce tym roku dokumenty te zostały z Uczelni "wyprowadzone".

Obecna trudna sytuacja finansowa Uczelni spowodowała wstrzymanie nakładów na naukę i prowadzone badania. Jednostka nie prowadzi badań zespołowych, nie aplikuje o granty naukowe, nie posiada grantów uczelnianych. Jako pozytywne należy odnotować kupno w 2015 roku 122 pozycji książkowych do zasobów bibliotecznych związanych z dyscypliną pedagogika.

Ocena spełnienia kryterium 2.4 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Jednostka pomimo przeznaczenia znacznych sum na badania naukowe w latach 2012-2014 nie może pochwalić się istotnymi osiągnięciami badawczymi. Wymiana kadry pracowników samodzielnych spowodowała, że nakłady finansowe przeznaczone na prace wydawnicze tych osób tylko w niewielki sposób mogą mieć znaczenie dla obecnego procesu dydaktycznego. W Uczelni brak zespołowej i skoordynowanej działalności naukowej jaką jest zobowiązana prowadzić jednostka prowadząca studia drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Brak faktycznego udokumentowania jakie efekty miały badania pracowników Uczelni w ostatnich pięciu latach. Obecnie zatrudnieni samodzielni pracownicy naukowcy dopiero deklarują zainicjowanie badań związanych z procesem kształcenia.
2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.
Opis stanu faktycznego Rezultaty badań prowadzonych przez jednostkę są tylko w nikłym stopniu wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Ocena spełnienia kryterium 2.5 –częściowo. Uzasadnienie oceny Pracownicy naukowcy obecni na spotkaniu z ZO nie byli w stanie powiedzieć jakie badania naukowe były prowadzone w ostatnich latach w Jednostce. Zwracali uwagę, że są zatrudnieni od dwóch miesięcy i nie istnieje dokumentacja prezentująca wyniki badań z lat poprzednich. Ponadto badania pracowników Uczelni związanych z wizytowanym kierunkiem miały charakter słabo powiązanych z procesem kształcenia badań indywidualnych i koncentrowały się głównie na działalności konferencyjnej i wydawniczej. W tym sensie sami pracownicy przyznają, że wpływ tych badań na ewaluację procesu kształcenia jest niewielki. Jedynym elementem dotychczasowych badań, które mogą mieć znaczenie dla procesu kształcenia jest literatura w kartach przedmiotów, która w niewielkim stopniu jest z tymi badaniami związana. Samodzielni pracownicy naukowcy deklarują podjęcie prac ewaluujących proces kształcenia w oparciu o swoje badania i doświadczenie.
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3 1. Uczelnia nie wykorzystuje w pełni możliwości współpracy z otoczeniem społecznym służącej konsultacji treści i efektów kształcenia.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3 1. Rozwój współpracy z otoczeniem w celu uatrakcyjnienie koncepcji kształcenia i silniejszego osadzenia w realiach środowiska pracy.
3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*
Opis stanu faktycznego

W procesie kreowania i weryfikacji efektów kształcenia Uczelnia wykorzystuje tradycyjne metody sprowadzające się do uwzględniania osiągnięć naukowych innych ośrodków akademickich krajowych i zagranicznych. Zgodność kształcenia z potrzebami otoczenia weryfikuje się poprzez analizę dzienników praktyk, zawarte w nich opinie pracodawców.

Za formę konsultacji dot. efektów kształcenia należy uznać badanie losów absolwentów przy zaangażowaniu ABK, mimo iż zasadnicza jego działalność sprowadza się do ułatwiania studentom wejście na rynek pracy.

Uczelnia dysponuje szeregiem umów z innymi szkołami wyższymi, współpraca ta wyznacza współpracę w obszarach dydaktycznym, wydawniczej, aktywności społecznej. Brak sprawozdań z działań uniemożliwia ocenę skuteczności działań i ich wpływu na proces dydaktyczny czy badania naukowe.

Na obecnym etapie nie utrzymuje się instytucjonalizowanych relacji z pracodawcami w postaci rady czy konwentu.

Ocena spełnienia kryterium 3.1 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Uczelnia nie wykorzystuje w pełni możliwości współpracy z otoczeniem społecznym służącej konsultacji treści i efektów kształcenia. Mimo iż nie oznacza to prowadzenia „nietrafnego” kształcenia, to bez wątpienia silniejsze odniesienie do realiów społecznych (nie tylko pedagogicznych) uczyni ofertę studiów bardziej atrakcyjną.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

Opis stanu faktycznego

Uczelnia nie prowadzi kształcenia we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne. Kształci jednakże na ich potrzeby.

Ocena spełnienia kryterium 3.2 – nie podlega ocenie.

Uzasadnienie oceny

Uczelnia nie prowadzi kształcenia w zinstytucjonalizowanej współpracy z podmiotami otoczenia, nie jest jednakże do tego zobligowana i proces kształcenia w związku z tym nie jest zagrożony ani nie jest realizowany na niższym poziomie.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4

1. Uczelnia posiada dostateczną bazę dydaktyczną i naukową dla prowadzenia studiów na

kierunku pedagogika dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. 2. Zasoby biblioteczne zaspakajają potrzeby kształcenia na poziomie podstawowym.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4 1. Aktualizacja zasobów bibliotecznych.
4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*
Opis stanu faktycznego Uczelnia korzysta z kompleksu budynków w Bielsku-Białej. Siedziba Uczelni mieści się w Budynku B przy Pl. M. Lutra 7. W budynku tym znajduje się: 11 sal wykładowych (w tym 3 duże przeznaczone dla 250, 150 i 90 osób wyposażone w sprzęt multimedialny; 4 sale ćwiczeniowe/seminaryjne; 4 pracownie specjalistyczne dla studentów fizjoterapii; sala komputerowa z 20 stanowiskami; „podręczna” Czytelnia Informacji Naukowej; pokój samorządu studenckiego oraz pokoje wykładowców. W budynku tym zorganizowano punkt informacyjny składający się z czterech stanowisk komputerowych mających bezpośredni dostęp do Internetu. Studenci niepełnosprawni, mający trudności z poruszaniem się, mogą korzystać z 2 schodolazów obsługiwanych przez przeszkolonych pracowników, które umożliwiają studentom niepełnosprawnym przemieszczanie się pomiędzy piętrami w budynku szkoły, a na parterze w budynku B znajduje się łazienka z toaletą przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia dysponuje także Aulą przeznaczoną dla 374 osób. W Budynku A mieści się Biblioteka WSA oraz Czytelnia z 10 stanowiskami komputerowymi. Ponadto, adekwatnie do potrzeb, Uczelnia korzysta z sal wykładowych w Budynku A przy ul. A. Frycza Modrzewskiego 12. Liczba studentów kierunku zestawiona z liczbą i powierzchnią sal, w których odbywają się zajęcia jest w opinii studentów na dobrym poziomie. Liczba stanowisk w poszczególnych salach dostosowana jest do powierzchni tych pomieszczeń i liczby studentów studiujących w ocenianej jednostce. Studenci twierdzą, iż sytuacje przeludnienia sal nie mają co do zasady miejsca, a kształcenie odbywa się w dogodnych warunkach. Wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych ocenianej jednostki jest według studentów na wystarczającym poziomie. Studenci zgłosili uwagę, iż oczekiwanym byłoby prowadzenie zajęć muzycznych z prawdziwymi instrumentami. W opinii studentów sale zajęciowe są dostosowane do efektywnego kształcenia na dobrym poziomie. Studenci pozytywnie oceniają stan techniczny budynków. W ocenianej jednostce studenci mogą korzystać z bezprzewodowego Internetu. Studenci co do zasady mają możliwość korzystania z dostępnego sprzętu i zasobów lokalowych, również po godzinach zajęć m.in. w tym celu w głównym budynku Uczelni wydzielono specjalne miejsce dla studentów – „strefę studencką”. Ocena spełnienia kryterium 4.1 – w pełni. Uzasadnienie oceny

Oceniana jednostka zapewnia odpowiednią bazę dydaktyczną umożliwiającą osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz prowadzenie zajęć na dobrym poziomie. Notuje się pozytywne opinie studentów.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

Opis stanu faktycznego

W ramach biblioteki zorganizowane są w budynku A - wypożyczalnia, w budynku B czytelnia informacji naukowej i ogólnodostępne stanowiska komputerowe w hallu, dostępne w godzinach otwarcia budynku Uczelni. Biblioteka prowadzi wypożyczalnię międzybiblioteczną. W czytelni znajduje się 10 stanowisk komputerowych z dostępem do zbiorów bibliotecznych WSA oraz innych katalogów on-line. W sieci komputerowej Uczelni dostępne są licencjonowane bazy danych – LEX Szkolnictwo Wyższe Wolters Kluwer (moduły prawa polskiego, Unii Europejskiej i kodeksy z komentarzami) oraz w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki – 14 baz danych EBSCO. Katalog biblioteki jest dostępny on-line dla wszystkich zainteresowanych. Biblioteka posiada 22.823 vol. z czego 72% stanowią nauki społeczne, prawo i administracja. Księgozbiór gromadzony jest głównie dla potrzeb procesu dydaktycznego oraz jest uzupełniany książkami pochodzącymi z wymiany międzybibliotecznej i darowizn. Z posiadanych czasopism z zakresu pedagogiki w prenumeracie jest 8 tytułów oraz 249 tytułów czasopism archiwalnych (8574 vol.). Czasopisma archiwalne są udostępniane do domu przez wypożyczalnię. Tworzona jest własna baza danych elektroniczna kartoteka zawierająca bibliografię zawartości czasopism z prenumeraty oraz zawartości materiałów konferencyjnych wydanych przez WSA (12.450 opisów). WSA jest członkiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (udostępnione 40 wydawnictw). W ramach podpisanej umowy o współpracy studenci mogą korzystać ze zbiorów Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Wypożyczalnia jest czynna wtorek-piątek 8.00-16.00 sobota 9-15, czytelnia jest czynna poniedziałek, środa, piątek, sobota 11.00-16.00.

Studenci ocenianego Wydziału mają możliwość korzystania z Biblioteki i Czytelni Uczelni. Biblioteka posiada księgozbiór z zakresu pedagogiki poza tym prenumeruje czasopisma oraz posiada dostęp do bazy danych EBSCO i systemu LEX. Katalog biblioteki jest dostępny on-line. Biblioteka dostępna są dla studentów w odpowiednich godzinach. Studenci umiarkowanie korzystają z księgozbioru biblioteki, który uważają za wystarczający, nie brakuje literatury podstawowej kierunku. Niemniej chętniej odwiedzają bibliotekę pedagogiczną, która w ich opinii posiada więcej przydatnych pozycji. Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat osób pracujących w bibliotece.

Ocena spełnienia kryterium 4.2 -w pełni.

Uzasadnienie oceny

Wyposażenie i zasoby biblioteczne na miejscu w Uczelni spełniają w dostateczny sposób wymogi związane z procesem kształcenia dla kierunku pedagogika. Uczelnia systematycznie

uzupełnia swoje zasoby na potrzeby wizytowanego kierunku. Jako ważne uzupełnienie własnych zasobów bibliotecznych należy uznać porozumienie z Biblioteką Śląską oraz możliwość wymiany międzybibliotecznej. Uczelnia zapewnia dostęp do sprawnie funkcjonującej biblioteki i czytelni pozytywnie ocenianej przez studentów. Biblioteka posiada dostęp do baz danych.
4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.
Uczelnia nie kształcenia na odległość w myśl przepisów prawa.
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy
Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5 1. Jednostka zapewnia kompleksowe wsparcie i opiekę naukową, dydaktyczną i materialną studentom. 2. Brak włączenia studentów w badania naukowe kadry, minimalne zaangażowanie samorządu studenckiego w procesy przyznawania pomocy materialnej, niekorzystne dla studentów niektóre przepisy o skutkach finansowych, brak konsensualnego podejścia do rozwiązywania sytuacji konfliktowych. 3. Nie prowadzi się aktywnej promocji programu mobilności studentów. 4. Jednostka częściowo animuje kontakt studentów z otoczeniem akademickim, społecznym i kulturalnym nie stwarzając ku temu wielu możliwości. 5. Brakuje odpowiedniej polityki informacyjnej na temat działalności biura karier i jego realnego wpływu na wsparcie dla studentów. 6. Jednostka wspiera działania samorządu studenckiego, który wykazuje się znikomą aktywnością. 7. Oceniana jednostka zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne i materialne. 8. Pozytywna ocena pracy administracji.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5 1. Aktywna informacja i promocja programów wymiany międzynarodowej wśród studentów. Zorganizowanie spotkań, użycie narzędzi promocyjnych. 2. Zwiększenie udziału przedstawicieli samorządu studenckiego w procesach związanych z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów, jakości kształcenia oraz udziału w posiedzeniach ciał kolegialnych Wydziału. 3. Usunięcie z obrotu niekorzystnych dla studentów przepisów dotyczących pobierania opłaty za reaktywację na obronę pracy dyplomowej. 4. Przyjęcie rozwiązań systemowych związanych z rozpatrywaniem skarg i rozwiązywaniem sytuacji konfliktowych i poinformowanie społeczności Wydziału o takowych. 5. Przyjęcie rozwiązań i narzędzi w zakresie zachęcenia studentów do aktywności naukowej w szczególności na studiach II stopnia. Włączenie studentów w badania naukowe prowadzone przez kadrę. 6. Stworzenie możliwości szerszego poznania rynku pracy przez studentów organizowanie spotkań z potencjalnymi pracodawcami w sposób zorganizowany.

7. Doprowadzenie do zgodnego z ustawą stanu osobowego Rady Wydziału.
8. Poprawa sposobu informowania przez Wydział o podstawowych sprawach studenckich.
5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*
Opis stanu faktycznego W ramach opieki naukowej studenci uzyskują odpowiednie wsparcie kadry naukowo-dydaktycznej na co dzień. Studenci chwalą sobie, co do zasady życzliwe podejście pracowników do ich problemów oraz potwierdzają relacje mistrz-uczeń. Liczba pracowników dostosowana jest do ilości studentów. Studenci otrzymują odpowiednie wsparcie w procesie dyplomowania. Proces ten regulują jasne, kompleksowe i znane studentom zasady ujęte w wewnętrznych aktach prawnych. Studenci nie są włączeni w badania naukowe prowadzone przez kadrę. Studenci sporadycznie biorą udział w sympozjach, sesjach naukowych, warsztatach itd. W zakresie opieki dydaktycznej jednostka gwarantuje system oceniania oparty o zwyczaj i przepisy regulaminu studiów. System oceniania jest znany studentom i przedstawiany na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego. Studenci mają prawo wglądu do prac egzaminacyjnych, w szczególności osoby, które uzyskały ocenę niedostateczną, jak również mają możliwość poprawiania niezadowolających wyników w nauce oraz przystąpienia do egzaminu komisyjnego. W opinii studentów egzaminy dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia. Pomocne dla studentów są również sylabusy przedmiotów publikowane, bądź udostępniane przez prowadzących. Plany zajęć zapewniają warunki do efektywnego kształcenia i nauki. Studenci w rozmowie z ZO pozytywnie oceniają swoje plany zajęć uznając je za racjonalne, mają możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, a ich miejsca i czas są dostosowane do potrzeb studentów. Władze Wydziału jak i władze Uczelni w szczególności osoby odpowiedzialne za sprawy studenckie umożliwiają studentom kontakt ze sobą poprzez odbywanie dyżurów dostosowanych do planów i potrzeb studentów. Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianej jednostki poza godzinami zajęć. Wydział zapewnia studentom pulę przedmiotów do wyboru w odpowiednim wymiarze. Jednostka zapewnia również daleko idące możliwości indywidualizacji procesu kształcenia poprzez instytucje regulaminu studiów. W ramach poszczególnych lat i grup na Wydziale funkcjonują starości lat wspierający studentów. Starości są organami samorządu studenckiego. W zakresie wsparcia materialnego Uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się co do zasady zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, których

wymaga art. 174 ust. 4 Ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń jest racjonalny i przejrzysty oraz nie notuje się większych opóźnień w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku. Wątpliwości budzi późny termin miesięcznych wypłat stypendiów ustalony na 20 dzień każdego miesiąca. Akty prawne i dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu są przejrzyste. Na ocenianym Wydziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej. Regulamin pomocy materialnej dla studentów jest zgodny z Ustawą. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na stopniu Uczelni i Wydziału. Stypendia przyznaje Rektor i Dziekan. Notuje się bardzo niewielki udział samorządu studenckiego w sprawach socjalnych studentów i w działaniach związanych z przyznawaniem pomocy materialnej prócz sytuacji bezwzględnie wymaganych ustawą. Przyczyny można upatrywać w braku wiedzy o swoich uprawnieniach w tym zakresie. Organy zajmujące się przyznawaniem pomocy materialnej działają zgodnie z przepisami Ustawy na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Uczelni i obwieszczeniach w gablotach. Studenci wyrażają zadowolenie i poparcie dla formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej i uważają ten system za wydajny i sprawiedliwy. Dodatkowo w Uczelni przyznaje się stypendium z funduszy własnych Uczelni w postaci nagrody rektora dla studentów i absolwentów.

Uczelnia prowadzi przejrzystą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne. Wątpliwości prawne i faktyczne ZO budzi pkt. XXIV Zarządzenia Kanclerza WSA nr 2/4/2015 i pkt. XXV Zarządzenia Kanclerza WSA nr 3/4/2015 w kontekście wyrażonego w art. 99a Ustawy zakazu pobierania opłat za egzamin dyplomowy - w tym przypadku jednorazowej opłaty administracyjnej w wysokości 300 zł za „reaktywację na obronę pracy dyplomowej”.

W ocenianej jednostce nie przyjęto rozwiązań systemowych związanych z rozpatrywaniem skarg i rozwiązywaniem sytuacji konfliktowych. Nie wdrożono w tym zakresie żadnych procedur ani wytycznych, które zabezpieczyłyby strony ewentualnych konfliktów czy sytuacji patologicznych. Poprzestano na zastosowaniu zwyczajowego rozpatrywania wniosków i skarg przez organy Uczelni. Przyjęte rozwiązania i tok postępowania jest analogiczny do rozpatrywanych przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej spraw w indywidualnych sprawach studentów, od których przysługuje studentom odwołanie do Rektora Uczelni. Niemniej różnica pomiędzy indywidualnymi sprawami studentów (na przykład dotyczącymi skreślenia z listy studentów, przyznania bądź nie świadczeń pomocy materialnej itd.), a skargami i sytuacjami konfliktowymi, które są często udziałem wielu podmiotów o sprzecznych interesach jest oczywista.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.1. - w pełni.

Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia kompleksowe wsparcie i opiekę naukową, dydaktyczną i materialną studentom nastawioną na osiągnięcie efektów kształcenia i rozwój pozanaukowy studentów. Negatywnie ocenia się brak włączenia studentów w badania naukowe kadry, minimalne

zaangażowanie samorządu studenckiego w procesy przyznawania pomocy materialnej oraz niekorzystne dla studentów przepisy dotyczące zasad pobierania opłat za reaktywację na obronę pracy dyplomowej. Zastrzeżenia zespołu budzi również brak systemowych zasad rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

Opis stanu faktycznego

Oceniana jednostka uczestniczy w programie wymiany ERASMUS+. Studenci nie biorą jednak udziału w wyjazdach w ramach programu, jak sami twierdzą w większości z powodu pracy zawodowej, którą wykonują i braku w związku z tym czasu i zainteresowania. Wydział nie promuje aktywnie możliwości związanych z mobilnością studencką wykorzystując w tym zakresie jedynie odpowiednią podstronę internetową, o której wiedza studenci. Nie organizuje się spotkań informacyjnych i nie wykorzystuje innych narzędzi i nośników promocji. Oceniany Wydział nie przedstawił informacji na temat podpisanych umów w ramach programu ERASMUS +.

Ocena spełnienia kryterium 5.2 – niedostatecznie.

Uzasadnienie oceny

Jednostka uczestniczy w programie wymiany ERASMUS+, który nie cieszy się popularnością wśród studentów. Na ocenianym kierunku nie prowadzi się aktywnej promocji programu dla potencjalnych zainteresowanych. Nie przedstawiono wykazu umów podpisanych w ramach programu ERASMUS +. Oceniana jednostka nie wykonuje działań w kierunku zachęcenia studentów do udziału w programie, odnalezienia chętnych niepracujących studentów.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

Opis stanu faktycznego

Studenci nie uczestniczą w badaniach naukowych prowadzonych przez kadrę. Nie przedstawiono na tą okoliczność żadnych danych. Studenci w niewielkim stopniu i niezwykle rzadko angażują się w działalność naukową w tym udział w konferencjach naukowych. Uczelnia przedstawiła jeden przykład takiego zaangażowania. Mimo to oceniana jednostka gotowa jest wspierać chętnych do działalności dodatkowej studentów. Wydział nie organizuje spotkań z przyszłymi potencjalnymi pracodawcami, co negatywnie oceniają studenci. Studenci nie potrafili ocenić działań biura karier oraz ankiety badania losów zawodowych absolwentów, ponieważ nigdy o nich nie słyszeli, a jeśli słyszeli to informacje bardzo ogólne. Oceniana jednostka wspiera działalność samorządu studenckiego i organizacji studenckich w ich zadaniach ustawowych i regulaminowych w tym zmierzających do pogłębiania kontaktów ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym. Uczelnia zapewnia na potrzeby działalności samorządu studenckiego niezbędną bazę

lokalową i wspiera środkami finansowymi w stopniu podstawowym nie przeznaczając na ten cel dotacji a dofinansowując poszczególne projekty. Współpraca pomiędzy władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest na dobrym poziomie mimo iż nierozwinięta. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i konstruktywnym dialogiem. Postulaty samorządu studenckiego szczególnie dotyczące spraw studenckich są wysłuchiwane i zazwyczaj uwzględniane, a problemy dotyczące toku studiów rozwiązywane pozytywnie. Przedstawiciele studentów mają bezpośredni dostęp do osób decyzyjnych na Uczelni oraz zawsze mogą liczyć na spotkania. Udział przedstawicieli studentów we współzarządzaniu Wydziałem jest niewielki, a ich włączenie w prace codzienne znikomy mimo formalnego udziału zanotowanego w dokumentach. Samorząd działa głównie na poziomie całej Uczelni, a jego aktywność i wiedza na temat jego uprawnień i obowiązków ustawowych jest bardzo niewielka. Wydział nie spełnia wymagań Ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału ocenianej jednostki. Do zgodnego z ustawą stanu brakuje jeszcze jednego studenta. Udział studentów w posiedzeniach charakteryzuje się częstą absencją większości członków. Większa aktywność studentów przejawia się w Senacie Uczelni. samorząd boryka się z problemami osobowymi na co nakłada się dodatkowo niejasności z reprezentantami wybranymi w poprzedniej kadencji samorządu nadal formalnie reprezentującymi studentów jednak poza kontrolą ustawowych przedstawicieli studentów.

Ocena spełnienia kryterium 5.3 częściowo.

Uzasadnienie oceny

Jednostka częściowo animuje kontakt studentów z otoczeniem akademickim, społecznym i kulturalnym nie stwarzając ku temu wielu możliwości. Studenci nie mają możliwość poznawania otoczenia zawodowego poprzez kontakt z potencjalnymi przyszłymi pracodawcami w sposób zorganizowany. Brakuje odpowiedniej polityki informacyjnej na temat działalności biura karier i jego realnego wpływu na wsparcie dla studentów. Jednostka wspiera działania samorządu studenckiego, który wykazuje się znikomą aktywnością na Wydziale w zakresie podstawowych spraw studentów. Współpraca ma charakter podstawowy niemniej życzliwy, a jej większy ciężar spoczywa na poziomie Uczelni.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

Opis stanu faktycznego

Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy Pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych, którego zadaniem jest udzielanie wsparcia oraz pomocy w indywidualnych problemach studentów. W Uczelni przewidziano stworzenie regulacji głównie Regulaminu studiów umożliwiających dostosowanie trybu nauki i zaliczania egzaminów do niepełnosprawności studentów poprzez wprowadzenie instytucji indywidualnego toku studiów. Uczelnia podejmuje działania w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni mogą otrzymać stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Studenci kierunku stwierdzili, iż obecnie

na studiowanym przez nich kierunku nie studiuje osoby niepełnosprawne, jednakże posiadają wiedzę na temat wsparcia udzielanego osobom niepełnosprawnym studiującym na Uczelni.

Ocena spełnienia kryterium 5.4. - w pełni.

Uzasadnienie oceny

Oceniana jednostka zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne i materialne w postaci tworzenia różnorodnych udogodnień.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Opis stanu faktycznego

Studenci pozytywnie oceniają prace jednostek administracji obsługujących tok studiów i innych mających styczność ze studentami. Godziny pracy jednostek administracyjnych są w opinii studentów dostosowane do ich potrzeb. Studenci wysoko oceniają kompetencje pracowników, rzetelność i prostudencki charakter ich pracy. Studenci mają dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz zakładanych efektach kształcenia. Większość informacji i aktualności publikowanych jest na stronie internetowej Uczelni lub Wirtualnym Dziekanacie. Niemniej studenci uważają że przepływ informacji jest niekiedy utrudniony, ponieważ nie wszystkie docierają do nich na czas lub często są niepublikowane.

Ocena spełnienia kryterium 5.5. – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Studenci pozytywnie oceniają prace pionów administracji odpowiedzialnych za ich obsługę. Studenci mają dostęp do najważniejszych informacji związanych z tokiem studiów, mają uwagi do sposobu informowania przez Wydział o podstawowych sprawach.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6

1. Analiza dokumentacji przedstawionej podczas wizytacji i rozmowy z Władzami Wydziału i przedstawicielami kierunku pozwalają stwierdzić, że w poprzednich latach Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie obejmował swoją oceną wszystkich obszarów kształcenia, brakowało wcześniejszych skoordynowanych działań na rzecz jakości kształcenia, w tym ujednoliconych procedur zapewniania jakości kształcenia i narzędzi badania. Aktualne Władze Uczelni, a także Wydziału Pedagogiki podjęły pozytywne kroki w celu odbudowania WSZJK oraz zespołów pracujących w jego ramach, tak aby system ten był kompleksowy i umożliwiał systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie

z uwzględnieniem wszystkich elementów procesu kształcenia.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6 1. Doskonalenie podjętych działań na rzecz Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. 2. Stosowanie nowoprzyjętych narzędzi w pełni. 3. Zagwarantowanie udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w projektowaniu i zmianach programów i planów kształcenia. 4. Włączenie do ankiet funkcjonujących w wew. systemie doskonalenia jakości kształcenia pytań o zasoby dydaktyczne i infrastrukturę lub stworzenie osobnej ankiety. 5. Zintensyfikowanie informacji i promocji działań związanych z monitorowaniem losów zawodowych absolwentów i działalnością biura karier. 6. Uszczegółowienie zasad przeprowadzania ankiet o szczegółowy tryb i zasady techniczne ich przeprowadzania. 7. Podjęcie działań celem przekazania informacji zwrotnej do studentów z wyników przeprowadzanych ankietyzacji, w tym opublikowanie uogólnionych wyników. 8. Pogłębienie sposobów analizy wyników ankiet i formułowanie zaleceń działań naprawczych. 9. Włączenie przedstawicieli studentów do prac w wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia.
6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:* 6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, * 6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania, 6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, * 6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, 6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, * 6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, * 6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej, 6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów, 6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, 6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach
Opis stanu faktycznego Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia wprowadzony został na mocy Zarządzenia nr 90/12/2012 Rektora Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej z dnia 20

grudnia 2012 r., a następnie nowelizowany Zarządzeniem nr 178/10/2015 r. z dnia 1 października 2015 r. W nowelizacji opisano szczegółowo nowe zasady oceny poszczególnych obszarów kształcenia, cele systemu, a także wprowadzono nowe kwestionariusze oceny, wzory kart modułów kształcenia oraz recenzji pracy dyplomowych.

6.1.1.

W Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej funkcjonuje Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, która przeprowadziła we wcześniejszych latach analizę projektowania efektów kształcenia na kierunku „pedagogika”. Jak wynika z rozmowy z aktualną Przewodniczącą tej Komisji, poprzednie Władze stwierdziły brak wcześniejszych skoordynowanych działań na rzecz jakości kształcenia, w tym brak ujednoliconych procedur zapewniania jakości kształcenia i narzędzi badania obszarów składających się na jakość kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Zostały podjęte działania doskonalące, które polegały na opracowaniu nowych wzorców sylabusów, kwestionariusza ankiety oceny zajęć dydaktycznych, arkusza oceny organizacji procesu dydaktycznego, arkusza hospitacji zajęć dydaktycznych oraz formularza oceny końcowej nauczyciela akademickiego. Jednak po przeprowadzeniu tych działań, wypracowane przez poprzednią Komisję narzędzia zostały zastosowane tylko wyrywkowo. Nie zostały również do końca wdrożone powyższe działania naprawcze. Wobec powyższego aktualne Władze na mocy Zarządzenia nr 178/10/2015 Rektora z dnia 1 października 2015 r. wprowadziły nowelizację Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Powołano także tym rozporządzeniem nowy skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz jej Regulamin, ponadto powołano także na Wydziale Pedagogiki Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia wraz z opracowanym regulaminem funkcjonowania.

Jak wynika z załączników do wyżej wymienionego Zarządzenia Rektora, wprowadzono nowe wzory kart modułu kształcenia dla pierwszego i drugiego stopnia, instrukcję wypełniania karty modułu kształcenia, kwestionariusz dotyczący sprawdzania kart modułów kształcenia czy też nowe recenzje prac dyplomowych.

Przedstawiciele studentów nie biorą bezpośredniego udziału w procesie kształtowania sylwetki absolwenta oraz pracy nad opracowywaniem efektów kształcenia oraz ich ewaluacją poprzez udział w pracach nad planami studiów i programami kształcenia. W jednostce wdrożono jasne i spisane wytyczne, co do przyjmowania i zmiany programów kształcenia i planów studiów. Tok postępowania wynika z ogólnych przepisów dotyczących wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w szczególności z zadań organów zajmujących się jakością na poziomie Wydziału oraz w wytycznych Senatu WSA dotyczących tworzenia efektów kierunkowych. Programy i plany studiów projektowane są przez Dziekana i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, a dokładnie kierunkowy zespół ds. programów kształcenia. Mimo obowiązku wynikającego z dokumentów wewnętrznych regulujących funkcjonowanie i ustrój organów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziale studenci jako interesariusze wewnętrzni nie są formalnie, ani faktycznie włączeni do ich składów. Na okoliczność tego ZO zapoznał się z uchwałami powołującymi ich składy. Wiedzy na temat funkcjonowania tych ciał nie mają również członkowie samorządu studenckiego. Pomimo to Wydział przedstawił do wglądu wymagane przez art. 68 ust. 1

punkt 2) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym opinie wydawane przez właściwy organ samorządu studenckiego do programów kształcenia. Opinie mają charakter formalny i są lakoniczne w swej treści. Przedstawiciele studentów są członkami Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i zostali tam powołani w drodze wyborów wewnętrznych.

6.1.2.

Jak wynika z przeprowadzonych w trakcie wizytacji rozmów z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, na ocenianym kierunku studiów prowadzone jest monitorowanie realizacji efektów kształcenia poprzez analizę zaplanowanych sposobów ich realizacji i weryfikacji w ramach poszczególnych modułów oraz analizę i ocenę osiągania efektów kształcenia w toku realizacji programu studiów. Analizy te prowadzone są poprzez wspomnianą Komisję, a wyniki wykorzystywane są dla podjęcia działań doskonalących. Jednak jak wynika z dostarczonej w trakcie wizytacji dokumentacji kwestionariusz zawiera wyłącznie jakościowe pytania do rozstrzygnięcia (nie licząc 2. części pytania pierwszego oraz ostatniego, otwartego pytania, w którym można wpisać inne uwagi); dlatego nie dostarcza informacji o tym, jak studenci oceniają stopień osiągnięcia efektów kształcenia. Pytania są przy tym sformułowane tak, że zniechęcają do formułowania ocen negatywnych (tylko negatywne trzeba wyjaśnić). Zdarzyło się również, że na jednym kwestionariuszu były oceniane 3 przedmioty (Metody pracy logopedycznej; Diagnoza i terapia afazji; Diagnoza i terapia dysartrii). Tylko w przypadku jednego przedmiotu (Andragogika) wyniki badań ankietowych zostały (wzorcowo) opracowane.

Ocena wyników, a zwłaszcza ich analiza ilościowa (statystyczna) była dodatkowo utrudniona przez to, że studenci najczęściej nie zaznaczali liczności grupy, w której wypełniali kwestionariusz (w instrukcji jest zalecenie, by były to grupy liczące 4-6 studentów). Jeśli kwestionariusze z niezaznaczoną licznnością grupy zostały wypełnione przez jedną osobę, to uzyskano odpowiedzi od 324 studentów, zawierające niemalże wyłącznie oceny pozytywne oraz nieliczne odpowiedzi w pytaniach i nieliczne uwagi, pośród których najczęstszy był postulat, by zwiększyć ilość zajęć ćwiczeniowych, a nawet – by ćwiczeniowych było więcej niż wykładowych.

Wobec dostrzeżonych wad Władze Wydziału podjęły decyzję, by do procedury oceniania stopnia osiągania efektów kształcenia dodać kierowaną do prowadzących zajęcia instrukcję (dołączoną do kwestionariusza) przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów i opracowania ich wyników. Ponadto podjęto decyzję o opracowaniu nowego kwestionariusza ankiety oceny zajęć dydaktycznych przez studentów, w którym pojawią się pytania skalowane, umożliwiające samoocenę stopnia osiągnięcia przez studenta poszczególnych efektów kształcenia, uzupełnione pytaniami, w których student może formułować oceny jakościowe dotyczące zajęć oraz sugestie co do zmian sprzyjających jakości kształcenia. Nowe procedury oraz nowe narzędzie (kwestionariusz ankiety oceny zajęć dydaktycznych przez studentów) wprowadzone zostały Uchwałą nr 3/143/2015 r. Senatu Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej z dnia 25 września 2015 r. i zostaną zastosowane w badaniach pod koniec semestru zimowego r. ak. 2015/2016.

W ramach procedur monitorowania stopnia osiągniętych efektów kształcenia uwzględnione są

również spostrzeżenia studentów w sposób pośredni tj. poprzez analizę wyników samooceny osiągania efektów kształcenia zawartej w ankiecie wypełnianej przez studentów. Analiza dokonywana jest przez zespoły Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia. W analizach nie biorą udziału studenci ze względu na brak przedstawicieli w komisji.

6.1.3.

Jednym z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia funkcjonującego na Wydziale Pedagogiki jest system weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na poszczególnych etapach kształcenia. W roku akademickim 2014/2015, w ramach systemu weryfikacji efektów kształcenia objęto realizację praktyk zawodowych oraz modułów. Koordynatorzy modułów monitorowali sposoby i realizację weryfikacji efektów kształcenia, czuwali nad prawidłową realizacją treści kształcenia, metodami pracy na zajęciach oraz prawidłową budową narzędzi weryfikacji efektów w zakresie poszczególnych modułów. Podczas konsultacji pracowników realizujących sylabus z koordynatorem danego modułu, analizowano i weryfikowano zapis sylabusów i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. Po każdej sesji egzaminacyjnej opiekunowie specjalności konsultowali zrealizowanie efekty z koordynatorami poszczególnych modułów w celu oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Ponadto jak wynika z przedstawionej dokumentacji w WSA w Bielsku-Białej wprowadzono procedury składania i archiwizowania prac dyplomowych (Zarządzenie nr 174/04/2015 Rektora z dnia 28 kwietnia 2015 r.). Procedurą objęte są prace dyplomowe przewidziane programem kształcenia studiów pierwszego i drugiego stopnia. Ponadto każda praca będzie dodatkowo sprawdzana systemem antyplagiatowym.

W ramach procedur regulujących systemową kontrolę przyjętego na Wydziale systemu oceniania oraz przeprowadzonych działań, studenci mają możliwość anonimowego wypowiedzenia się na temat kryteriów oceny stosowanych przez każdego z prowadzących, wymagań i warunków zaliczeń, stałości kryteriów oceny itp. w ramach ankiety oceny zajęć dydaktycznych. Zebrane wyniki były przedmiotem analizy ciał zajmujących się oceną jakości kształcenia na Wydziale. W proces zaangażowani byli również koordynatorzy modułów i opiekunowie specjalności.

6.1.4.

Senat Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej nie określił organizacji potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem szkolnictwa, w tym: zasad, warunków oraz trybu potwierdzania efektów uczenia się, a także sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się, wobec czego nie zostały spełnione warunki określone w art. 170f Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.);

6.1.5.

W WSA w Bielsku-Białej, monitorowanie kariery absolwentów jest elementem systemu jakości kształcenia. Badanie o charakterze ogólnouczelnianym prowadzi Biuro Karier opracowując ankiety dla absolwentów, opracowując na podstawie ankiet, baz danych absolwentów, podsumowując i analizując wyniki badania, a także opracowuje raport i przekazuje poszczególnym jednostką organizacyjnym. Badanie prowadzone jest w postaci elektronicznej. Pierwsze badanie przeprowadzono wiosną 2012 r. na absolwentach 2011, początkiem 2013 roku zmodyfikowano ankietę uwzględniając sugestie Władz Wydziału. W marcu 2013 r. przeprowadzono II edycję badania na absolwentach z 2011 r. oraz I edycję na absolwentach z 2012 r. W 2014r. ponownie została zmodyfikowana ankietę badania oraz podzielono wyniki na poszczególne kierunki studiów. W trakcie wizytacji, Władze dostarczyły ZO raport z ostatniego badania, którego wyniki posłużyły wzbogaceniu programu kształcenia na kierunku „pedagogika”. Jednak formularz ankiety badania uznano za niewystarczający i Załącznikiem nr 7 do Zarządzenia nr 178/10/2015 Rektora WSA w Bielsku-Białej z dnia 1 października 2015 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, wprowadzono nowy kwestionariusz badania kariery absolwentów, który wykorzystany będzie jak zapewniają Władze Jednostki przy kolejnym badaniu.

Studenci najstarszych lat studiów nie mają informacji o badaniu losów zawodowych absolwentów, nie byli o nich uprzedzani, a studenci studiów I stopnia, którzy rozpoczęli studia II stopnia twierdzą, iż nie byli kompleksowo objęci badaniem. Studenci nie są zapoznawani z wynikami badań.

6.1.6.

Jak wynika z przedstawionego nowego WSZJK, wprowadzony został nowy system oceny kadry naukowo-dydaktycznej na kierunku pedagogika, który będzie obejmował dwa elementy takie jak: ocenę zajęć dydaktycznych przez studentów (ankieta) oraz ocenę zajęć w postaci hospitacji (arkusz hospitacji). Z myślą o doskonaleniu pracy dydaktycznej, nauczyciele akademicy, których zajęcia dydaktyczne zostały ocenione przez studentów, otrzymują pisma zawierające wyniki badania ankietowego. Hospitacje zajęć dydaktycznych w Wydziale są prowadzone zgodnie z opracowanym corocznie planem, przez samodzielnych pracowników naukowych (w tym członków WKJK). Nauczyciele akademicy są zobowiązani do hospitacji zajęć w ramach modułu, za którego realizacji są odpowiedzialni. Zasady hospitacji pozostałych modułów ustala Dziekan w porozumieniu z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia. Hospitacje zajęć dokonywane będą nie rzadziej niż raz na 2 lata. Sformułowana w wyniku hospitacji opinia dotycząca treści i sposobu prowadzenia zajęć zamieszczana będzie w arkuszu zajęć i przedstawiana do wiadomości nauczycielowi prowadzącemu zajęcia, a także dostarczana do dziekanatu.

6.1.7.

Ważny elementem WSZJK są badania obejmujące studenckie oceny prowadzonych zajęć

oraz oceny organizacji procesu dydaktycznego, badaniami są objęci studenci i słuchacze studiów podyplomowych oraz absolwenci kierunku pedagogika. Dla potrzeb badań opracowano kwestionariusze: Ankieta oceny zajęć dydaktycznych (w roku. ak. 2014/2015 był stosowany kwestionariusz Ocena realizowanego przedmiotu/modułu) i Arkusz oceny organizacji procesu dydaktycznego. Za formułowanie wniosków z wyników badań i zaleceń naprawczych są odpowiedzialne Uczelniana oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Wnioski i rekomendacje Kierownictwo Wydziału Pedagogiki wykorzystuje jako ważny składnik oceny jakości kadry dydaktyczno-naukowej.

Zgodnie z przedstawionym w trakcie wizytacji zarządzeniem Nr 178/10/2015 Rektora z dnia 1 października 2010 r. opracowano plan okresowej oceny nauczycieli akademickich. Korzystając z wypracowanych narzędzi, tj. arkusza oceny i arkusza oceny końcowej nauczyciela akademickiego dokona się w roku akademickim 2015/2016 oceny pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych Wydziału, w tym. Pracownicy Wydziału prowadzący badania zobowiązani zostali do corocznego składania sprawozdania ze swojej działalności naukowej. Wyniki oceny okresowej oraz treść sprawozdań również jest uwzględniana w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej.

W ocenianej jednostce prowadzi się ankietyzację procesu dydaktycznego według przepisów ogólnouczelnianych tj. odpowiednich przepisów Statutu, uchwał Senatu dotyczących systemu jakości kształcenia oraz Zarządzeń Rektora WSA nr 178/10/2015. Zarządzenie reguluje zadania ciał zajmujących się jakością w stosunku do ewaluacji zajęć oraz wzór ankiety. Ponadto dokument daje ogólne wytyczne co do dalszego postępowania z wynikami ankiet i jednostki odpowiedzialne w tym zakresie. W zarządzeniu brakuje ustalenia szczegółowego trybu i zasad w tym technicznych przeprowadzenia ankiety, dokładnych terminów i dopuszczalnych form jej przeprowadzania. Ankieta odbywa się cyklicznie oraz regularnie. Ankieta przeprowadzana jest co najmniej raz w roku w formie elektronicznej lub papierowej. System oceny zajęć jest kompleksowy tj. objęte są nim wszystkie zajęcia i prowadzący zajęcia w ocenianym roku. Studenci w rozmowie z ZO uznali pytania ankietowe za prawidłowe. Pytania ankietowe nie są współtworzone przez przedstawicieli studentów na stopniu Uczelni. Wyniki ankiet są w wystarczającym stopniu istotnym elementem okresowej oceny kadry akademickiej. W ocenianej jednostce wyniki ankiet są w należyty sposób opracowywane w postaci ogólnych podsumowań liczbowych, zestawienia uwag studentów (minione lata), a w ostatnich latach podsumowania arkusza ankiety Google. ZO zapoznał się z dostępną dokumentacją podsumowującą. Podsumowania nie zawierają jednak pogłębionych analiz, rekomendacji czy planowanych do wprowadzenia działań naprawczych do przygotowania których zobowiązują ciała pracujące nad jakością przepisy uchwały Senatu i Zarządzenia Rektora. Podsumowania dokonywane są przez Wydziałową Komisję ds. jakości kształcenia na podstawie wyników przesłanych z Działu Nauczania. Studenci nie uczestniczą w opracowywaniu podsumowań i analizie wyników ankiety. Dokumenty wewnętrzne wskazują, iż w ocenianej jednostce nie przyjęto szczegółowych zasad postępowania z negatywnymi wynikami ankiet poszczególnych prowadzących. Niemniej działania są podejmowane przez Dziekana Wydziału i polegają na przykład na rozmowach z prowadzącymi lub na zaleceniu hospitacji zajęć. Jednostka nie publikuje uogólnionych wyników ankiet, sprawozdań oraz planowanych do wdrożenia działań naprawczych na swojej stronie internetowej Uczelni do czego zobowiązują ją wewnętrzne akty prawne. Studenci nie

otrzymują, a chcieliby, informacji zwrotnej z wyników ankietyzacji. Studenci neutralnie oceniają system ankietyzacji uznając go niekiedy za skuteczny.

6.1.8.

Dotychczas zasoby materialne, w tym infrastruktura dydaktyczna Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku-Białej, w tym Wydziału Pedagogicznego nie były oceniane. Jak poinformowano na spotkaniu z nowo powołaną Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, ma się to zmienić po wprowadzeniu nowego Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, który wprowadzony został Zarządzeniem nr 178/10/2015 Rektora z dnia 1 października 2015 r. W załączniku nr 6 do powyższego Zarządzenia, znajduje się arkusz oceny organizacji procesu dydaktycznego, który ma służyć ocenie organizacji procesu przez pracowników Dziekanatów, Działu Planowania, Sekretariatu Rektora, Sekretariatu Kanclerza, Działu Projektów, Kadr, Kwestury, Studentów, Działu Promocji oraz Biblioteki. Jak poinformowano ZO, rzetelna i obiektywna ewaluacja współpracy z pracownikami administracyjnymi jest ważnym czynnikiem podnoszenia poziomu jakości pracy uczelni. Wyniki z przeprowadzonego badania będzie można sprawdzić dopiero w toku powtórnej oceny na kierunku „pedagogika”.

W ocenianej jednostce studenci nie mają możliwości dokonywania oceny infrastruktury dydaktycznej, biblioteki i innych warunków kształcenia. Oceny takiej nie przewidują również wypełniane przez studentów ankiety. Baza, zasoby i jakości wyposażenia analizowane są przez władze Uczelni na podstawie ogólnych wytycznych zawartych w dokumentach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Nie zanotowano jednak istnienia materialnych efektów analiz. Niemożliwym jest ustalenie cykliczności wskazanych działań.

6.1.9.

Jak wynika z przeprowadzonych w trakcie wizytacji rozmów, za gromadzenie dokumentacji związanej z WSZJK oraz analizę i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia odpowiada m.in. Uczelniana oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Działania te są dokumentowane w postaci różnego rodzaju zestawień, raportów bądź sprawozdań. Są to w znacznej większości dokumenty, do których mają wgląd wszyscy zainteresowani. Jednak jak wynika z analizy przedstawionej dokumentacji sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania powyższych działań nie jest przez WSZJK oceniany.

6.1.10.

Analiza zawartości strony internetowej Wydziału pozwala stwierdzić, że na Wydziale Pedagogiki zapewniony jest publiczny dostęp do informacji dotyczących programu i procesu kształcenia. Na stronie zamieszczono także regulaminy (w tym Regulamin Studiów), Zasady Dyplomowania, plany studiów, informacje o dyżurach wykładowców oraz sprawach związanych ze stroną organizacyjną procesu kształcenia, itd.. Informacje te są na bieżąco aktualizowane. Wymienione dokumenty są także dostępne są w siedzibie Wydziału, np. w

Dziekanacie, w gablotach na korytarzach. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu, opiekunów roku oraz wykładowców poszczególnych przedmiotów. Nie wdrożono kompleksowych narzędzi i procedur zapewniania publicznego dostępu do informacji. Zasady te wynikają ze zwyczaju. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat dostępu do podstawowych informacji ewentualnie w pytaniu otwartym ankiety ewaluacyjnej, specjalne pytanie czy ankieta nie zostały przewidziane. Niemniej studenci mają publiczny dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz zakładanych efektach kształcenia. Informacje i aktualności publikowane są na stronach internetowych wydziału. Duża ich część wymaga zalogowania. Informacje są jasne i zrozumiałe.

Ocena spełnienia kryterium 6.1 z uwzględnieniem kryteriów od 6.1.1 do 6.1.1.10 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Analiza dokumentacji przedstawionej podczas wizytacji i rozmowy z Władzami Wydziału i przedstawicielami kierunku pozwalają stwierdzić, że w poprzednich latach Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie obejmował swoją oceną wszystkich obszarów kształcenia, brakowało wcześniejszych skoordynowanych działań na rzecz jakości kształcenia, w tym ujednoliconych procedur zapewniania jakości kształcenia i narzędzi badania obszarów składających się na jakość kształcenia. Aktualne Władze Uczelni, a także Wydziału Pedagogiki podjęły pozytywne kroki w celu odbudowania WSZJK oraz zespołów pracujących w jego ramach, tak aby system ten był kompleksowy i umożliwiał systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie z uwzględnieniem wszystkich elementów procesu kształcenia.

Oceniana jednostka częściowo wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia. System nie przewiduje udziału studentów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie projektowania i zmian planów i programów kształcenia. Brakuje udziału studentów w gremiach zajmujących się oceną i zapewnianiem jakości kształcenia na Wydziale i brakuje ich zaangażowania w procedury monitorowania stopnia osiągania efektów kształcenia, czy oceny tych efektów. Nie umożliwia studentom oceny bazy dydaktycznej i infrastruktury. Zawiera nieznane studentom narzędzie badania losów zawodowych absolwentów (również studentom II stopnia). Wdrożono skuteczny lecz niedoprecyzowany system ankietyzacji studenckiej obarczony wadą braku współtworzenia go przez przedstawicieli studentów oraz niepogłębionych analiz/podsumowań dających podstawy twierdzić, iż ma on znikomy wpływ na podnoszenie jakości kształcenia i zmiany programów kształcenia. Nie realizuje się własnych stworzonych przepisów zawartych w dokumentach wewnętrznego systemu jakości kształcenia. Zapewniono jawny dostęp do informacji oparty na zwyczajowych działaniach i narzędziach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Opis stanu faktycznego

W okresie poprzedzającym ocenę jakości kształcenia Wydział przechodził głębokie przeobrażenia kadrowe oraz zmiany na poziomie kierowniczym. Bez wątpienia wpłynęło to na stan zarządzania, w tym w paradygmacie poprzez jakość. O ile nie obciążało to bezpośrednio toku nauczania oraz kontaktu ze studentami, to bez wątpienia negatywnie wpływało na konstrukcję programu kształcenia, np. w odniesieniu do programów, praktyk, nadzoru merytorycznego nad dyplomowaniem, mobilności, badań naukowych. Okres ten zapisał się także zaniechaniem rozwoju WSZJK i jego elementów składowych, zaprzestaniem wykorzystywania odpowiednich metod i narzędzi diagnozy poziomu kształcenia oraz funkcjonowania jednostki realizującej cele dydaktyczne i naukowe. Zatem w momencie oceny WSZJK miał szereg luk w swej konstrukcji, nie oferował ani cykliczności ani systemowego podejścia w pracy. Brakowało działań o charakterze nadzorczym i ich pokłosia na poziomie rekonstrukcji systemu czy działań doskonalących. W chwili obecnej działania takie ponownie wznawia się, ale na obecnym etapie nie można jednoznacznie orzec o ich właściwości, a tym bardziej skuteczności.

Ocena spełnienia kryterium 6.2 – znacząco.

Uzasadnienie oceny

Wydział nie realizował w pełni zadań z zakresu systemu zapewnienia jakości kształcenia, ponadto nie wykorzystywał należytych metod i narzędzi diagnozy przydatnych w innych obszarach funkcjonowania jednostki, np. w: konstrukcji programów, oceny zasobów bibliotecznych, pracach dyplomowych, polityce kadrowej. W związku ze zmianami personalnymi Wydział reaktywuje działalność WSZJK, ale rezultaty tychże mogą pojawić się w okresie późniejszym.

* - stopień spełnienia oznaczonego gwiazdką kryterium II i II stopnia warunkuje ocenę kryterium nadrzędnego, tj. odpowiednio II i I stopnia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Uczelnia przygotowała analizę SWOT w sposób wiarygodny i obrazujący wydarzenia minionych lat, a także wskazując obecny stan rozwoju kierunku. Mimo iż zaliczono do mocnych stron kadrę naukowo-dydaktyczną, to należy podkreślić, że kadrę cechowała ostatnio duża niestabilność zatrudnienia. Zdaniem Uczelni nie zachwiało to pozycji Szkoły w regionie, gdyż w dalszym ciągu dysponuje atutami takimi jak: lokalizacja. Nie można podzielić poglądu Uczelni o uznaniu programu z pedagogiki w jego obecnej konstrukcji za silną stronę kierunku. Słabą stroną jest komunikacja między pracownikami, ponieważ wynika ona z dużej fluktuacji kadry. Istotną słabością jest niska współpraca z otoczeniem społecznym,

co w kontekście społecznego odniesienia studiów pedagogicznych utrudnia przejście studentów na rynek pracy. Promocji studentów na rynku pracy nie służą ograniczenia finansowe. Szans rozwoju WSA upatruje w korzystnych uwarunkowaniach zewnętrznych, ale brak w tym miejscu refleksji nad możliwością wykorzystania własnego potencjału i zasobów. Może okazać się, że będą one neutralizowane zagrożeniami niesionymi przez niż demograficzny, konkurencję ze strony innych uczelni w regionie czy utrzymującym się niskim solidaryzmem akademików z miejscem pracy.

Zalecenia

1. Silniej wkomponować kierunek pedagogika w dokumenty ramowe szkolnictwa wyższego oraz wewnętrzne.
2. Zmodyfikować efekty kształcenia, ofertę specjalności.
3. Zmodyfikować zasady rekrutacji w celu ograniczenia różnic programowych oraz uspołnić profil kandydata na studia drugiego stopnia.
4. Zmodyfikować karty przedmiotu, szczególnie w kontekście treści efektów kształcenia.
5. Wdrożyć i rozwijać działania projakościowe oraz doskonalić metody i narzędzia pomiaru jakości kształcenia w ramach WSZJK.
6. Rozwijać mobilność akademicką oraz instytucjonalizować badania naukowe, które objęły by także studentów.

Dobre praktyki – brak dobrych praktyk mogących stanowić punkt odniesienia dla innych jednostek.

Sporządził na podstawie raportów częściowych

Krzysztof Szewior

Dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocławiu, w dniu 25 stycznia 2016 r.

